На прастор, на шырокі разлог
Выходзі, мой народ, грамадою...

Якуб Колас

№ 123 (475)

Аўторак, 14 ліпеня 1998 г.

Выдаецца з ліпеня 1995 г. на беларускай і рускай мовах

Перыядычнасць — 5 разоў у тыдзень

Народная Воля

Кошт: у кіёсках і крамах — 3000 руб., у індывідуальных гандляроў — свабодны.

Мир — о нас

Европейское сообщество еще раз показало свое отношение к белорусским порядкам

В "Народной воле" за 9 июля сообщалось о решении Парламентской ассамблеи ОБСЕ признать полномочным представителем высшей законодательной власти Беларуси в этой международной организации Верховный Совет 13-го созыва, а не Национальное собрание. Сегодня мы продолжаем эту тему.

Когда Верховный Совет Республики Беларусь 13-го созыва работал в своем полном составе, никаких проблем с его полномочиями не возникало. Перелом произошел после ноябрьского, 1996 года, так называемого референдума. На первую после этого опроса сессию Парламентской ассамблеи ОБСЕ (пятую с момента работы нынешней Парламентской ассамблеи) от Беларуси поехали две делегации: одна — от Верховного Совета во главе с бывшим тогда в оппозиции, а ныне переметнувшимся в команду А.Лукашенко Петром Кравченко, вторая от Национального собрания, которую возглавил "друг президента" Владимир Коноплев. Сначала специально созданная мандатная комиссия, а затем и Постоянный комитет Парламентской ассамблеи подтвердили полномочия Верховного Совета 13-го созыва. На заседании комитета руководитель лишь одной делегации — Российской Федерации — депутат Госдумы Владимир Зорин голосовал против. Но поскольку в Парламентской ассамблее существует регламент — консенсус минус один — решение руководителя российской делегации не могло повлиять на окончательный результат.

После пятой, Венской, в июле 1997 года прошла шестая, Варшавская, сессия Парламентской ассамблеи ОБСЕ. На ней вопрос о представительстве от Беларуси вообще не возникал. И еще одна характерная черта — в заключительной резолюции сессии Варшавской ассамблеи было зафиксировано специальное положение о признании единственным легитимным законодательным высшим органом в Беларуси Верховного Совета 13-го созыва. В поддержку этого предложения голосовало 350 депутатов, входящих в Парламентскую ассамблею, против — меньше двух десятков.

Перед началом седьмой, Копенгагенской, сессии руководство Национального собрания делало много попыток снова поднять вопрос о статусе делегации Беларуси в Парламентской ассамблее ОБСЕ. Известно, что представители "карманного" парламента вели многочисленные сепаратные переговоры с делегациями стран СНГ. Дело порой доходило до курьезов. Например, парламентариев Молдовы обхаживали до и после футбольного матча. Особенно много внимания уделили руководителю молдавской делегации в Парламентской ассамблее ОБСЕ. Однако Коноплев и его окружение жестоко просчиталось — на новых выборах в высший законодательный орган Молдовы их ставленник потерпел неудачу.

Но самым главным козырем белорусских властей было подключение к решению вопроса российских высоких официальных лиц. Это особенно заметно проявилось в Санкт-Петербурге на конференции Межпарламентской ассамблеи стран СНГ с участием представителей ОБСЕ. Председатель Совета Федерации российского парламента Егор Строев потратил все свое красноречие, чтобы убедить коллег в том, что в Беларуси существует демократия, что Национальное собрание избрано законным путем и т.д. и т.п. И только после того, как представители Венгрии, Польши и Литвы высказали абсолютно противоположное мнение, дискуссию свернули.

Кстати, фрагменты из выступления Егора Строева, а также его интервью были показаны по белорусскому телевидению. Просматривая эту передачу, я вспомнил разговор с Семеном Шарецким, который состоялся после поездки спикера белорусского парламента в Москву и его личной встречи с Егором Строевым. Старые знакомые, по словам Шарецкого, поговорили, что называется, за жизнь. И в этом разговоре глава верхней палаты российского парламента высказывал мысли, абсолютно противоположные тем, которые он изрекал в Санкт-Петербурге. Удивляться, на мой взгляд, здесь нечему. Не будем забывать, что за плечами у Егора Строева должность первого секретаря Орловского обкома КПСС, секретаря ЦК КПСС. Люди, занимавшие такие высокие должности, как правило, жили по двойным стандартам.

Парламентская ассамблея ОБСЕ очень серьезно отнеслась к белорусскому вопросу. Была создана новая мандатная комиссия из трех человек. Двое из них — профессор Герд Вайскирхен из Германии и доктор философии из Финляндии Ким Кюлинен, которые являются депутатами парламентов своих стран и Парламентской ассамблеи ОБСЕ, — побывали в Беларуси, чтобы своими глазами увидеть, что же происходит в нашей стране.

Итак, в Копенгаген улетели две делегации: Верховного Совета в составе Семена Шарецкого, Анатолия Лебедько и Владимира Нистюка и Национального собрания во главе с Владимиром Коноплевым, которого сопровождали Валентина Самусева из Палаты представителей и Тамара Доморацкая из Совета Республики. В столице Дании к ним присоединился и главный "палаточник" Анатолий Малофеев, который отправился туда в составе делегации Межпарламентской ассамблеи стран СНГ.

Ситуация была сложной. Руководители Палаты представителей не скрывали, что к Копенгагену они готовились куда старательнее, чем к Вене. Но вопреки их прогнозам, потерпели жестокое фиаско. Только руководители двух делегаций, России (небезызвестный друг и товарищ официальных белорусских лиц Геннадий Селезнев) и Казахстана проголосовали за то, чтобы Беларусь в Парламентской ассамблее ОБСЕ представляла делегация Национального собрания, а не Верховного Совета. Против подобного решения высказались руководители пятидесяти делегаций. Тем самым не только Европа, к твердой позиции которой мы уже привыкли, но и ряд стран СНГ показали свое истинное отношение к легитимности Национального собрания. Все же как ни крути, а придется президенту Беларуси избавляться от этой нелепой "карманной" парламентской надстройки. А может, у услужливых так называемых палаточников заговорит совесть и они сами примут решение о роспуске?

Владимир ГЛОД.

Стоп-кадр

Этот снимок с подписью "Действительно, какой дорогой идем, товарищи?" был размещен на этом же месте в "Народной воле" 10 июля. К сожалению, тогда он прошел по техническим причинам в "зеркальном" изображении, что, естественно, сместило некоторые акценты. Приносим извинения всем, кто виден на снимке, а также читателям, и публикуем фото в правильном изображении.

Ліквідавана яшчэ адна партыя

Вярхоўны суд Беларусі прыняў рашэнне аб ліквідацыі Беларускай партыі "За сацыяльную справядлівасць" (БПСС).

Па словах намесніка начальніка ўпраўлення грамадскіх арганізацый і аб'яднанняў Уладзіміра Мацвеева, пры праверцы партыйнай дзейнасці БПСС было выяўлена мноства парушэнняў: адсутнасць уліку членаў партыі, неўнясенне партыйных узносаў, адсутнасць пярвічных партыйных структур, а таксама невыкананне партыйным кіраўніцтвам палажэнняў статуту партыі, што датычаць парадка і перыядычнасці правядзення партыйных сходаў і з'ездаў.

Юрый ПАЦЁМКІН.

Васіль Старавойтаў прайшоў медыцынскае абследаванне

У сувязі са шматлікімі скаргамі Васіля Старавойтава на пагаршэнне стану здароўя і хадайніцтвамі яго адваката Веры Страмкоўскай 74-гадовы экс-старшыня аграрна-прамысловага аб'яднання "Рассвет" 10 ліпеня прайшоў абследаванне ў 5-й клінічнай бальніцы Мінска. Пастанова аб гэтым была вынесена яшчэ 16 чэрвеня.

У Васіля Старавойтава, які з 11 лістапада 1997 года знаходзіцца ў следчым ізалятары КДБ, вясною гэтага года адбыўся мікраінсульт з часовай стратай мовы, а таксама значна пагоршыўся зрок. Ён таксама пакутуе ад шэрагу іншых сур'ёзных захворванняў. Медыцынскае заключэнне павінен зацвердзіць галоўны судова-медыцынскі эксперт рэспублікі. Затым яно будзе перададзена кіраўніку следчай групы, якая вядзе справу экс-старшыні "Рассвета", які і прыме канчатковае рашэнне аб мэтазгоднасці далейшага ўтрымання В.Старавойтава пад вартай.

Генадзь БАРБАРЫЧ, БелаПАН.

Як будаўнікі апярэдзілі фінансістаў. У Дрыбіне...

Галоўным чарнобыльскім аб'ектам у Магілёўскай вобласці застаецца пасёлак Дрыбін — з усёй вытворчай і сацыяльнай інфраструктурай. Нагадаем, што гэты раённы цэнтр быў адноўлены пасля аварыі на ЧАЭС. Сюды, у чысты ад радыяцыі рэгіён, пераехалі не толькі асобныя сем'і, але і цэлыя вёскі, гаспадаркі з Краснапольскага, Слаўгарадскага і іншых раёнаў, што пацярпелі ад катастрофы. Забудова раённага цэнтра вядзецца ў адпаведнасці з пратаколам, прынятым пасля наведвання гэтага рэгіёну прэзідэнтам Аляксандрам Лукашэнкам, а таксама згодна са спецыяльнай пастановай урада. У пачатку гэтага года з удзелам намесніка прэм'ер-міністра Генадзя Навіцкага быў зацверджаны графік будаўніцтва і фінансавання ўсіх аб'ектаў. Галоўны заказчык большасці з іх — упраўленне інвестыцый і капітальнага будаўніцтва Магілёўскага аблвыканкама. Яго начальніка, Міхаіла Абрамчука, карэспандэнт БелТА і папрасіў пракаменціраваць сітуацыю на будоўлях Дрыбіна.

— Сёлета тут узводзяцца 36 аб'ектаў, — адзначыў Міхаіл Міхайлавіч. — Уводнымі з'яўляюцца пажарнае дэпо, адміністрацыйны будынак РАУС, камбінат грамадскага харчавання, жылы 37-кватэрны дом, інжынерныя сеткі, газаправод, перавод цэнтральнай кацельні на прыродны газ і мазутасховішча ў раёне чыгуначнай станцыі Цёмны Лес. Паводле нашай ацэнкі як заказчыка, агульная сітуацыя на ўводных аб'ектах і тых, што пераходзяць на наступны год, пакуль складваецца нядрэнна. Ва ўсякім разе, да будаўнікоў у нас вялікіх прэтэнзій няма. Але з'явілася праблема з фінансаваннем дальнейшых работ, паколькі будаўнікі вырваліся наперад і датэрмінова асвоілі выдзеленыя ліміты. На сенняшні дзень запазычанасць бюджэту трэсту нумар 17 "Лаўсанбуд", падраздзяленні якога працуюць на ўзвядзенні бальніцы, — ужо 8 мільярдаў 647 мільёнаў рублёў. 650 мільёнаў завінаваціўся чарнобыльскі фонд. І рабочы калектыў аказаўся ў цяжкім становішчы. Не хапае сродкаў на аплату працы і набыццё будаўнічых матэрыялаў, канструкцый.

У такім жа няпэўным становішчы знаходзіцца і камбінат грамадскага харчавання, які павінны былі здаць у другім квартале 1998 года. З-за адсутнасці грошай наваселле перанесена на трэці квартал. Запазычанасць чарнобыльскага фонду па гэтым аб'екце — 3 мільярды 370 мільёнаў рублёў. На будаўніцтве мазутасховішча каля станцыі Цёмны Лес сума даўгоў перавышае чатыры мільярды. Вось чаму ўвесці яго ў строй у трэцім квартале гэтага года, як планавалася, пакуль нерэальна.

Мікалай НАЗАРОВІЧ, БелТА.

Слышали?

"Крайним" в истории с Кран-Монтана хотят сделать Станислава Огурцова

Президент Александр Лукашенко подписал указ об освобождении Станислава Огурцова от должности Чрезвычайного и Полномочного посла Республики Беларусь в Швейцарской Конфедерации и постоянного представителя Республики Беларусь при международных организациях в Женеве.

В этом же указе отмечается и причина такого решения — "в связи с переходом на другую работу". Однако за традиционной строкой явно проглядывается желание наказать С.Огурцова за скандальную историю с Кран-Монтана. Похоже, что именно его хотят сделать "крайним" в этой неприглядной истории. Как известно, Александр Лукашенко, возвратившись несолоно хлебавши с Международного экономического форума в Кран-Монтана, заявил, что визит был плохо подготовлен. Естественно, сразу же поползли слухи, что отвечать за скандальные действия Лукашенко будут или министр иностранных дел Иван Антонович, или глава Администрации президента Михаил Мясникович. Однако складывается впечатление, что их заслуги по восхвалению белорусского президента перевесили этот провал. И в самом деле, не увольнять же с работы Михаила Мясниковича после его заявления о том, что Форум в Кран-Монтана не дорос до уровня такого президента, как Александр Лукашенко. Впрочем, если верить сообщениям западных информационных агентств, то белорусский президент в Швейцарии оказался в крайне любопытной компании — кроме него мероприятие посетили еще три президента: Конго, Руанды и Буркина-Фасо. Ни в коей мере не желая обидеть глав суверенных государств, тем не менее напрашивается мысль — может быть, и прав Михаил Владимирович Мясникович?

Что же касается Станислава Сергеевича Огурцова, то это опытный дипломат, который поработал в различных подразделениях белорусского МИДа. Последняя его должность перед назначением в Швейцарию — заместитель министра.

Всем известно, что Станислав Огурцов и Иван Антонович — близкие друзья. Но в этом кругу, когда доходит до спасения собственной шкуры, дружеские отношения как бы забываются. Тем более, как утверждают знающие лица, Иван Иванович отнюдь не бескорыстно подставляет Станислава Сергеевича. Уж очень хочется господину Антоновичу самому провести остаток лет на берегу Женевского озера. Ведь идейный вождь и учитель товарища Антоновича Ивана Ивановича, бывшего секретаря ЦК Компартии Российской Федерации а еще раньше заведующего отделом ЦК Компартии Белоруссии, Владимир Ильич Ленин тоже любил Женеву. Что ж, история повторяется?

Кстати, те, кто смотрел на прошлой неделе запись выступления министра Антоновича по белорусскому телевидению, рассказывают, что Иван Иванович говорил о том, что он собирается написать книгу о внешней политике белорусского государства, которая особенно расцвела в годы президентства Александра Григорьевича Лукашенко. Получается, что Иван Иванович знал, что говорил. Может быть, поэтому по коридорам МИДа усиленно муссируется слух о преемнике нынешнего министра. В качестве реальных кандидатур рассматриваются только две: Сергей Мартынов и Урал Латыпов.

Владимир КОТ.

Мінімальная зарплата як люстэрка дабрабыту грамадзян

Намер Савета міністраў рэспублікі ўвесці ў сферу працоўных адносін у якасці сацыяльнага нарматыва пражытачны мінімум замест мінімальнай заработнай платы выклікаў негатыўную рэакцыю ў вытворчых калектывах. У сувязі з гэтым Федэрацыя прафсаюзаў Беларусі ў пісьме на імя прэм'ер-міністра Сяргея Лінга выказала катэгарычнае непрыманне такога падыходу да рэфармавання зарплаты.

Справа ў тым, што Канцэпцыяй рэформы аплаты працы ва ўмовах рыначных адносін прадугледжана паэтапнае набліжэнне мінімальнай заработнай платы да ўзроўню афіцыйнага пражытачнага мінімуму, а ў перспектыве — да ўзроўню мінімальнага спажывецкага бюджэту.

Аднак ФПБ настойвае на захаванні "мінімалкі" ў якасці важнейшай дзяржаўнай гарантыі. На думку прафсаюзаў, матывацыя ўрада — мінімальная заработная плата сёння складае нязначную велічыню і, значыць, не можа выступаць у якасці стандартаў, якія вызначаюць узровень жыцця насельніцтва, — не вытрымлівае крытыкі. Федэрацыя лічыць, што выкарыстоўваць пражытачны мінімум неабходна толькі для вымярэння ўзроўню беднасці.

Валянціна МЕНШЫКАВА, БелТА.

Заява прэс-сакратара Дзярждэпартамента ЗША Джэймса Рубіна

Вашынгтон, 9 ліпеня 1998 г.

Мы вельмі занепакоены паведамленнямі беларускіх сродкаў масавай інфармацыі аб заяве намесніка міністра замежных спраў Герасімовіча, у якім груба скажаецца пазіцыя Злучаных Штатаў наконт Драздоў. Наша пазіцыя застаецца нязменнай. Урад Беларусі павінен узнавіць знесеную вакол нашай рэзідэнцыі агароджу, убраць сваіх прадстаўнікоў з нашай маёмасці, дазволіць устанавіць там нашу ўласную ахову і адкрыць нам туды бесперашкодны доступ. Тэрыторыя застаецца рэзідэнцыяй амерыканскага пасла ў Мінску, аб чым мы маем дзеючую арэндную дамову з беларускім урадам. Мы аспрэчваем сцвярджэнні беларускага ўрада аб тым, што рамонт камунікацый патрабуе адсялення жыхароў рэзідэнцыі.

Тое, якім чынам урад Беларусі абыходзіўся з гэтым пытаннем на працягу апошніх двух месяцаў, з'яўляецца яўным парушэннем Венскай канвенцыі аб дыпламатычных зносінах.

Мини-футбол

На приз "Народной воли"

Уважаемые любители футбола!

Приглашаем вас принять участие в грандиозном футбольном шоу — **турнире по мини-футболу на призы газеты "Народная воля"**!

Гранды любительского мини-футбола вновь бросают вам вызов:

* победитель турнира на Кубок газеты "Вечерний Минск" памяти В.Некрасова — издательство "Золотой улей";
* призеры турнира памяти А.Прокопенко — команды "Каджия" и "Геосервис";
* призер "Рождественского Кубка" Радио Би-Эй — РА "Парадокс".

А также сборная политиков, сборная журналистов, команды БелТИЗ, "Апачи", "Сармат", "Пегас", БелФОК и другие.

Сроки проведения турнира — 24—26 июля 1998 года.

Место — спорткомплекс БГПА.

Вас ждут ценные подарки и уникальные призы!

PETER SCHMEICHEL

Телефон оргкомитета: (017) 233-41-67, пейджер (017) 278-11-01 аб. 3602, круглосуточно!

Громкое дело

Ухудшилось состояние здоровья томящегося в столичном СИЗО депутата Андрея Климова

Пять месяцев содержания за решеткой без свежего воздуха и солнца, без полноценного питания и качественной воды дало свои плоды — пошатнулось здоровье Андрея Климова, депутата Верховного Совета 13-го созыва, члена специальной парламентской комиссии по правовой оценке деятельности президента А.Лукашенко.

150 дней непрерывных стрессовых нагрузок не могут пройти без последствий для человеческого организма. И к находящемуся под арестом парламентарию уже неоднократно вызывали кардиолога.

В начале этого месяца Андрей Евгеньевич подал в установленном тюремном порядке ходатайство о назначении медицинской экспертизы, которая должна дать заключение о возможности дальнейшего содержания его под стражей.

В последнее время и так невыносимые условия содержания людей в СИЗО ухудшились. В каземат к Андрею Климову добавили еще одного человека, и теперь в "двухместной" по белорусским меркам камере содержат пять арестантов. В тюремной "хате" нечем дышать в буквальном смысле. Не на чем даже сидеть, не говоря уже о том, что нет места лечь ночью спать даже на полу.

Доказательства предъявленного властями обвинения депутату так и не представили. А это, в соответствии с Конституцией и процессуальными нормами, означает, что подозреваемый фактически невиновен. Тем не менее пять месяцев неугодного режиму политического деятеля подталкивают, страшно подумать, к могиле.

Кто ответит за подорванное здоровье гражданина Республики Беларусь Андрея Климова? Следователь полковник А.Кужель или должностные лица более высокого ранга?

Валерий АЛЕКСЕЕВ.

У суседзяў

З Літоўскай арміі звольнены былыя савецкія афіцэры

Са службы ў літоўскіх Узброеных Сілах звольнены 13 высокапастаўленых афіцэраў. Падставай для гэтага паслужыў той факт, што яны атрымлівалі пенсію ў Расіі за выслугу гадоў у Савецкай Арміі.

Як стала вядома, Міністэрства аховы края Літвы прыняло спецыяльнае рашэнне, згодна з якім ваеннаслужачым забараняецца атрымліваць з-за мяжы такія пенсіі.

Альгімантас БРАЗАЙЦІС, БелТА.

Трагедыя на бітумнай базе

Загінулі трое рабочых на адной з бітумных баз у Магілёве. Здарылася гэта ў час зліву бітуму з цыстэрнаў чыгуначнага саставу ў рэзервуары захоўвання. Як паведамілі ў абласным упраўленні ваенізаванай пажарнай службы, мяркуецца, што трагедыя здарылася з-за парушэння тэхнікі бяспекі ў час такіх аперацый. Ратуючы адзін аднаго, рабочыя патанулі ў вязкай масе. Больш таго, счэпшчык вагонаў, які кінуўся на дапамогу апошняму, сам ледзь не загінуў. Выцягнулі яго супрацоўнікі спецыялізаванага аварыйна-выратавальнага атрада ваенізаванай пажарнай службы, якія прыбылі на месца здарэння.

Мікалай НАЗАРОВІЧ, БелТА.

Беспредел

"Памажыце, людзі, ліцэй бараніць, супастатаў бязродных і хцівых спыніць!"

Ежедневно в полдень в течение двух часов учащиеся гуманитарного лицея на столичной улице Свердлова собирают подписи. Дети хотят учиться на белорусском языке, а взрослые дяди и тети из президентской "вертикали" препятствуют этому.

Право ребятишек обучаться на родном языке проходящие мимо горожане признают, однако под обращением подписываются не все. Часть опасается репрессий со стороны властей, а основная масса просто не верит в искренность пикетчиков. Им кажется, что в Михайловском сквере проводится очередная пробэнээфовская акция. Хотя флагов у пикетчиков нет — ни президентских, ни оппозиционных. Более того, организаторы всячески подчеркивают неполитический характер проводимого пикета.

К слову сказать, в то, что на Беларуси закрываются белорусские школы, действительно верится с трудом. Во всяком случае просвещенной Европе этого не понять. Не представляют белорусскую ситуацию и в России. В самом деле, трудно вообразить, что, к примеру, в Москве невозможно обучать ребенка на русском языке.

А в Минске — все возможно. После очередного референдумного волеизъявления мою внучку насильно перевели с белорусского на русский язык обучения. Обречена на русификацию и вторая внучка. В ее школе остался лишь один белорусскоязычный класс, и уже ряд предметов преподается в нем на русском языке.

Пожелаем успехов молодым людям в их борьбе за свои права и поддержим их своими подписями!

Валерий ЩУКИН.

Віктар МУХІН, старшыня Рады навучэнцаў:

"Як кожны нармальны чалавек бароніць сваю хату, так і я буду бараніць ліцэй"

Тое, што ў нашай дзяржаве мэтанакіравана знішчаецца ўсё беларускае, ужо нікога не здзіўляе. Таму чарговы наступ на адзіную беларускамоўную навучальную ўстанову ў свеце — Беларускі гуманітарны ліцэй — успрыняўся большасцю грамадства даволі спакойна. І сапраўды, нічога новага. Ліцэй выхоўвае беларусаў. А беларусам, як вядома, лёгка быць усюды, толькі не ў Беларусі.

Сёння існуе ўжо некалькі варыянтаў ліквідацыі ліцэя. Калі атрымаецца хоць адзін, то праз год ліцэісты не змогуць прыйсці ў той будынак, дзе прайшлі самыя незабыўныя гады іх жыцця. А калі нават і змогуць, то не пабачаць там сваіх выкладчыкаў, бо іх, хутчэй за ўсё, заменяць на іншых. І яшчэ чамусьці здаецца, што беларуская мова навучэнцаў будзе выклікаць у рэарганізаваным ліцэі здзіўленне.

Ці спытаў хоць адзін дзяржаўны чыноўнік, чаго хочуць самі ліцэісты? Зразумела ж не. Менавіта таму выпускнік ліцэя гэтага года, старшыня Рады навучэнцаў Віктар Мухін вымушаны разам з падрыхтоўкай да ўступных іспытаў у ВНУ стаяць у пікетах, збіраць подпісы, актыўна ўдзельнічаць у змаганні за права іншых вучыцца ў БГЛ.

— Віктар, спачатку распавядзі, калі ласка, літаральна ў некалькіх словах пра гісторыю стварэння ліцэя.

— У 1990 годзе быў створаны Беларускі грамадска-адукацыйны культурніцкі цэнтр. Пры ім існавалі нядзельны ліцэй, вечаровыя курсы, кінастудыя, розныя іншыя ўстановы. У 1992 годзе ліцэй пачаў працаваць як стацыянарны. Менавіта тады ён перасяліўся ў гэты будынак па вул. Кірава,21, які быў аддадзены нам паводле распараджэння Савета міністраў. Загад быў падпісаны Кебічам.

— На працягу свайго развіцця ліцэй не раз сутыкаўся з праблемамі ўзаемаадносін з уладай. Як перажывалі гэта самі ліцэісты, што рабілі, каб палепшыць становішча?

— Праблемы існавалі ўвесь час. Першы раз памяшканне ў нас хацелі адабраць у 1991 годзе, але тады ўлада была разумнейшая і нас пакінулі ў спакоі. А сур'ёзны "наезд" на ліцэй пачаўся ў 1997 годзе пасля вядомага распараджэння прэзідэнта №182 аб перадачы будынка па вул.Кірава, 21 на баланс Кіраўніцтва справамі прэзідэнта. Нас фактычна выганялі на вуліцу. Усімі магчымымі сродкамі мы адстойвалі сваё права заставацца БГЛ у складзе БГАКЦ і быць падначаленымі непасрэдна Міністэрству адукацыі. Тады некаторыя з пікетаў ліцэістаў разганяліся пры дапамозе АМАПу.

— А чаму асабіста ты стаў навучэнцам гэтага ліцэя? І ў цэлым, хто вучыцца ў БГЛ? Бо існуе думка, што гэта нейкая элітарная моладзь, дзеці апазіцыйных палітыкаў, пісьменнікаў.

— Навучэнцам стаў я амаль выпадкова, проста параілі знаёмыя, я паспрабаваў — і атрымалася. Я думаў, што сустрэну тут адных нацыяналістаў, але гэта не так. Сіндрому апазіцыі тут, як ні парадаксальна, не існуе. Навучэнцы — гэта звычайныя маладыя людзі са звычайных сем'яў, якія проста добра вучыліся ў школе і здолелі прайсці ўступныя іспыты. Сюды прыходзяць дзеля атрымання якаснай адукацыі на беларускай мове. І гэта ў нейкай меры павага да Беларусі, да саміх сябе.

— Вядома, што ў ліцэі выкладаюць дзеячы палітычных партый і рухаў — Баршчэўскі, Вячорка і іншыя. Ці не ператварае гэта навучальны працэс у палітычную агітацыю, ці не адбіваецца гэта на стаўленні да навучэнцаў?

— Ніводнага разу падчас заняткаў ні ад Лявона Пятровіча, ні ад іншых выкладчыкаў мы не чулі заклікаў уступаць у БНФ ці прыходзіць на які-небудзь мітынг. Яны ж выдатна ведаюць сваю працу і прафесійна яе выконваюць. А лекцыі Баршчэўскага — гэта наогул нешта незабыўнае. Ужо дзеля гэтага варта паступаць у ліцэй. А адзнакі атрымоўваюць тут незалежна ад таго, хто ты — сябра БПСМ ці Маладога фронту. Але сяброў БПСМ у нас, па-мойму, проста няма.

— Не так даўно быццам бы быў дасягнуты кампраміс, улады згадзіліся абмежавацца толькі рэарганізацыяй ліцэя. Чаму да гэтага часу працягваюцца пікеты ліцэістаў?

— Бо рэарганізацыя — гэта, у любым выпадку, знішчэнне. Калі замяніць дырэктара, выкладчыкаў, адарваць БГЛ ад Цэнтра — то застанецца толькі адна назва, а на самай справе гэта будзе звычайная школа.

— Ты ў гэтым годзе ўжо атрымаў сваю сярэднюю адукацыю, скончыў ліцэй. Чаму цябе так хвалюе яго далейшы лёс?

— Як ні банальна б гэта гучала, але ліцэй для мяне — другі дом. І як кожны нармальны чалавек бароніць сваю хату — так і я буду бараніць ліцэй. А па-другое, я вельмі б хацеў, каб тут вучыўся мой малодшы брат. Мне проста шкада дзяцей, якія могуць сюды не трапіць. Бо тут сапраўды магчыма вызначыць свой шлях у жыцці.

Гутарыла Вольга АНЦЫПОВІЧ.

На здымку: *у час пікета*

Фота Юрыя ДЗЯДЗІНКІНА.

Лукашенко взял тайм-аут, чтобы еще раз обдумать порядок своих действий

Запланированное на 9 июля совещание у президента Александра Лукашенко по результатам работы специальной комиссии, которая изучала негативные явления в белорусской экономике, не состоялось.

В пресс-службе главы государства сообщили, что итоги работы комиссии уже были доложены Александру Лукашенко в рабочем порядке в начале нынешней недели. Президент поручил комиссии продолжить работу и повторно проинформировать его о результатах примерно через месяц.

Из всего этого ясно одно — комиссии Николая Домашкевича требуется дополнительное время на продолжение расследования. То ли негативных проблем слишком много, то ли президент пока не решил, как поступать дальше. На языке спорта, которым так страстно увлекается президент Республики Беларусь и Национального олимпийского комитета, ситуация оценивается так: нужно брать тайм-аут, или, говоря попроще, перерыв. Что главный "спортсмен" и сделал.

Владимир ГЛОД.

Дзікунства!

Лісты з-за кратаў Аляксея Шыдлоўскага ахова рве толькі таму, што напісаны яны на беларускай мове. Адной з дзяржаўных...

Тры тыдні таму Аляксея Шыдлоўскага, які знаходзіцца за кратамі, адбываючы тэрмін за малюнкі і пісьмовыя заклікі на сценах дамоў у Стоўбцах, што ўспрымаліся ў адмоўным стаўленні да палітыкі кіраўніка дзяржавы, наведала адвакат Л.Лунёва. У Любові Аляксееўны быў свой, прафесійны інтарэс: даведацца, як паводзіць сябе "палітычны" вязень Шыдлоўскі, ці не настаў час паставіць пытанне аб яго умоўна-датэрміновым вызваленні. І, як заўважыў адвакату атрадны ў калоніі, у яе падабароннага прыкладныя паводзіны.

Па правілах, што існуюць у месцах, як кажуць, не дужа аддаленых, калі арыштаваны на працягу некалькіх тыдняў запар паводзіць сябе без заўваг з боку наглядчыкаў, яму прадастаўляецца падоўжанае спатканне з роднымі і нават перадача аж на 16 кг. Менавіта на такі падыход і разлічваў Аляксей Шыдлоўскі, калі яго наведала маці. Аднак перадачу ўзяць асабіста яму забаранілі, а на пасылцы ахова і ўвогуле напісала пахабнае слова з "тых самых" трох літар...

Аляксея, а яшчэ больш маці, такая разбэшчанасць узброенай варты і ўвогуле здзівіла. Бо Шыдлоўскі-малодшы, які адбывае тэрмін у папраўча-працоўнай калоніі за "здольнасць да рэзюме", падобнага сабе ніколі не дазваляў. А тут, лічы, выхавацелі — і ў дадатак "такое" пішуць.

Кранула маці вязня Шыдлоўскага і тое, што яна не магла перадаць сыну лісты ад сяброў, як і ён сябрам. Бо наглядчыкі, каб не абцяжарваць сябе чытаннем на роднай мове, пачалі рваць іх у шматкі: маўляў, "не выкалывайся". Адзін беларус тут знайшоўся...

Пасля візіту маці ў калонію зноў наведалася адвакат. Але сустрэцца з намеснікам начальніка па выхаваўчай рабоце Юрыем Жогалем не мела магчымасці, бо той у свой прыёмны час адсутнічаў. Начальнік аддзялення па выхаваўчай рабоце Аляксандр Кашырын вярнуўся з водпуска і быў канешне ж "не ў курсе", як і іншыя выхавацелі. Таму прадстаўніцы Праваабарончага цэнтра "Вясна-96" Любові Лунёвай трэба было прыкласці шмат намаганняў, каб высветліць сутнасць справы.

Як падаецца многім выхавацелям калоніі, ніхто Шыдлоўскага датэрмінова, нават і ўмоўна, вызваляць не збіраецца, бо ён глыбока не раскаяўся, аб чым сведчыць, маўляў, яго ліст на волю (надрукаваны, дарэчы, у "Народнай волі"). Але адваката Лунёву, як і нас, газетчыкаў, турбуе іншае: няўжо нахабства сыдзе з рук службовым асобам калоніі? Ці такія ахоўнікі ды наглядчыкі патрэбны?

Віктар СВІРКО.

У пасажыраў мінскага метро з'явілася свая "падземная" газета

Следам за маскоўскай падземкай цяпер і мінскае метро можа прэтэндаваць на званне самага чытаючага ў свеце. Раз у тыдзень — па чацвяргах — яго пасажыры сумаваць у поездзе не будуць. Менавіта ў гэты дзень на ўсіх станцыях можна бясплатна атрымаць газету "Метро Мінск". Прычым тыраж яе даволі вялікі — 100 тысяч экземпляраў.

Як паведамілі карэспандэнту БелТА ў выдавецка-вытворчай фірме "Справа (Усход + Захад)", якая з'яўляецца выдаўцом штотыднёвіка, ён разлічаны на самыя розныя густы і прыхільнасці чытачоў. Тут шмат інфармацыі, публікуюцца "праблемныя" матэрыялы на актуальныя тэмы, інтэрв'ю, тэлепраграма, карысныя парады, анекдоты і красворды. Праўда, зачытаўшыся, можна і сваю станцыю праехаць...

Дарэчы, у новага мінскага выдання ёсць у Маскве "старэйшая сястра" — "Газета Метро", якую выпускае аднайменнае адкрытае акцыянернае таварыства. Яно ж стала заснавальнікам і нашай "падземнай" газеты.

Віктар КУКЛОЎ, БелТА.

Наталля Качаткова марыць сыграць клоуна. Абавязкова вясёлага

Нядаўна заслужаная артыстка Рэспублікі Беларусь Наталля Качаткова адзначыла свой юбілей. Зразумела, не трэба дакладна вызначаць, колькі ёй "стукнула" гадоў. Жанчыне, як вядома, столькі год, на колькі яна сябе адчувае. А адчувае сябе Наталля Георгіеўна вельмі маладой. Нават так і гаворыць: "Усё яшчэ толькі пачынаецца..." І гэта пры тым, што працуе яна ў тэатры каля трыццаці год, а калі дакладней — дваццаць сем!

З самага дзяцінства Наталля жыла ў тэатры. Яе бацькі былі акцёрамі, а маленькая дачка, зразумела, шмат часу бавіла побач з імі. Яна з маленства ведала тэатр з усёй ягонай "кухняй", таму ўсялякія тэатральныя сюрпрызы не былі для яе нечаканымі. Жаданне стаць актрысай узнікла напачатку школы. Усе непрыемнасці, звязаныя з тэатрам, здавалася, яна ўжо ведала — на прыкладзе сваіх бацькоў бачыла, як цяжка асэнсоўваць акцёру, што ён не прызначаны на нейкую з роляў.

У інстытут паступала сама, без усялякай дапамогі з боку бацькоў — тыя ў гэты час былі на гастролях. Аднак, нягледзячы на суровую прыёмную камісію — Арлоў, Маланкін, Бутакоў, — Наталля Качаткова стала студэнткай Беларускага дзяржаўнага тэатральна-мастацкага інстытута. Тут жа і пачаліся яе першыя праблемы. Наталля адчувала, што большасць выкладчыкаў і студэнтаў успрымае яе як дачку акцёра Качаткова. Кожная роля была для яе экзаменам на выжыванне — яна хацела ўсім даказаць, што сама мае неблагія здольнасці... Словам, у яе тэатральным лёсе было ўсё — і поспехі, і часы незапатрабаванасці... Але Наталля Георгіеўна пафіласофску спакойна адносіцца да розных творчых складанасцей. Напэўна, сказваецца не толькі доўгі час працы ў тэатры, але і дзіцячая "закалка".

Сёння Наталлю Качаткову ведаюць як актрысу, якая іграе ў такіх знакамітых спектаклях Нацыянальнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы, як "Памінальная малітва", "Тутэйшыя", "Ажаніцца — не журыцца". Зараз яна марыць сыграць клоуна... Абавязкова вясёлага...

Кірыл ВАСІЛЕЎСКІ.

Демократия по-белорусски

Огненный порыв адвоката Филипченко даже не всколыхнул новополоцкую "вертикаль". Его подзащитную они все равно осудили

Алексей Филипченко, совершивший 8 июля в знак протеста против преследования его подзащитной Антонины Вороновой акт самосожжения, находится в реанимационном отделении Новополоцкой больницы. У него обгорело 70 процентов кожного покрова, что соответствует третьей степени ожога (всех степеней — четыре). Прибывший для консультации специалист из Витебска подтвердил невозможность транспортировки пострадавшего, поскольку тот при перевозке может умереть. Но и так, по заявлению врачей, шансы выжить у Филипченко минимальные. Ведь барокамеры в городской больнице нет.

Однако даже смертельно-отчаянный поступок адвоката не поколебал намерение местной "вертикали" расправиться с заслуженным строителем республики Антониной Вороновой. 9 июля судья Новополоцкого суда И.Сухотская вынесла постановление о наложении полумиллионного штрафа на неугодную властям пенсионерку.

При этом Ирина Сухотская совершила антиконституционное деяние — противодействовала оказанию правовой помощи обвиняемой в административном правонарушении. Судья не позволила присутствовать на процессе представителю А.Вороновой Леониду Сапронецкому, чем грубейшим образом нарушила статью 62 Конституции Республики Беларусь.

Однако Антонина Воронова сдаваться на собирается. Не пугает ее и угроза судьи на следующем процессе отправить под арест на 15 суток. Антонина Владимировна готова совершить еще более отчаянный акт, чем ее защитник Алексей Филипченко.

Только вот остановит ли это новополоцкую "вертикаль"?

Валерий ЩУКИН, депутат Верховного Совета Республики Беларусь 13-го созыва по 74-му Полоцкому избирательному округу.

Пленэр

Витебские дни Марка Шагала

В Витебске завершились VIII Международные Шагаловские дни. Их участники приняли участие в Шагаловских чтениях, в открытии выставки "Дары музею М.Шагала", пленэре юных художников, открытии памятника "Скрипка Шагала" и литературно-музыкальном вечере "В гостях у Марка и Беллы".

На снимке: *во время открытия памятника.*

Фото Александра ХИТРОВА, БелТА.

Спасибо!

Единственный в Беларуси дневной стационар. Здесь лечит всё

Как любой постсоветский человек, вкусивший все "прелести" отечественного здравоохранения, я испытываю панический страх перед нашими больницами. Но обстоятельства сложились так, что пришлось-таки стать пациентом 9-й столичной клиники. Пройдя круги ада районной поликлиники, я ожидала продолжения и здесь. Но когда переступила порог дневного стационара 1-го неврологического отделения этой клиники... Признаюсь честно, на руках у меня было простое направление из поликлиники, а в душе — уверенность, что без блата или бесплатно хорошо лечиться нельзя. Все, что происходило со мной дальше, напоминало какой-то медицинский рай. Меня направили в одноместную палату с красивой большой деревянной кроватью и зеркальным шкафом, отдельным туалетом и умывальником. Возле окна стоял красивый современный столик с двумя стульями, на нем — графин с минеральной водой. На окне — вертикальные жалюзи. В коридоре — красивые диваны, композиции из искусственных цветов. Сказочной оказалась не только внешняя сторона... Весь медперсонал излучал столько улыбок и доброжелательности, что поневоле я задалась вопросом: "А может, у меня есть тайный влиятельный благодетель, спустивший сверху указание относиться ко мне с особым вниманием, или здесь все поклонники "Народной воли" и ублажают приболевшего журналиста?"

Сказка продолжалась все две недели моего пребывания в дневном стационаре 1-й неврологии — я находилась в медицинском раю, где были в наличии все лекарства, не было очередей, грубого или безразличного тона. И режим пребывания был очень удобный — как и все больные, я приходила рано утром и уходила домой во второй половине дня.

Настало время приоткрыть завесу и рассказать изумленному читателю о том, что же такое дневной стационар 1-го неврологического отделения 9-й городской больницы города Минска. Но уже не с точки зрения рядового пациента, а из уст заведующей отделением **Ольги Анатольевны БУЗУЕВОЙ**.

— Это единственный в Беларуси научно-экспериментальный дневной стационар. В этом статусе мы существуем уже два года. А саму систему дневных стационаров разработало Министерство здравоохранения. Первоначально — в целях рационального использования средств, отпускаемых на здравоохранение. Но позже мы увидели, что в дневных стационарах есть большой смысл. У больных не возникает синдрома госпитализации, как это часто бывает. У нас нет социальных коек, когда больные прячутся от своих проблем в больнице. У нас не санаторно-курортное лечение, а активное восстановительно-профилактическое лечение.

— На недавнем съезде врачей как раз и говорилось о развитии в Беларуси дневных стационаров...

— В докладе министра здравоохранения И.Б.Зеленкевича был сделан акцент на одну из форм оказания медицинской помощи через сеть дневных стационаров. Не секрет, что в последнее время медицинские койки дорогостоящие. И необоснованно расширены показания для госпитализации. И больные, которые нуждаются в проведении поддерживающей курсовой терапии, госпитализируются круглосуточно. Полдня они получают лечение, а начиная с двух часов — гостиничные услуги: отдых, питание и нахождение в ночное время. А это все — большие суммы бюджетных денег.

70% больных сейчас можно переводить на пребывание в дневное время. И не только в неврологии. Такой же опыт могут использовать и хирургические отделения, например, при подготовке к операции или после нее.

— Но дневные койки есть и в обычных стационарах...

— Их около 15—20% в отделении, но опыт работы показал, что очень сложно их оптимально использовать. В обычные отделения больные госпитализируются с неохотой. Нередко там большую часть времени больной находится наедине со своей болезнью, а медицинский персонал обычно занят тяжелобольными, которых всегда достаточно в клинике. А в дневном стационаре "маршрут" больного отработан до минут, естественно, включая отдых после каждой процедуры. У нас пациенты не ждут в очередях, не нервничают, не просят таблеток, не ждут очередного укола или процедуры.

При создании мы поставили вопрос перед администрацией больницы и комитетом здравоохранения о том, что больной не должен ездить к нам двумя видами транспорта за одной таблеткой или банальной физиопроцедурой, которую можно получить в своей поликлинике по месту жительства. У нас должна быть активная эффективная системная терапия и все необходимые обследования.

В дневном стационаре в первый же день больной получает практически весь необходимый минимум обследования и лечения. На следующий день назначается активная курсовая терапия. Больные получают по 4—5 процедур, 90% больных назначают массаж, иглорефлексотерапию (по показаниям), внутривенные, внутримышечные инъекции и капельницы.

— Как единственный в Беларуси дневной стационар, вы являетесь моделью для создания дневных стационаров на базе многопрофильных больниц.

— И не только. Это единственное в Беларуси отделение, на базе которого отрабатывается программа по ранней профилактике ишемических инсультов. В последнее время их количество очень выросло, инсульты "помолодели". Если раньше это был удел семидесятилетних, то сейчас это болезнь сорока-пятидесятилетних. И если мы сейчас не прокричим сигнал SOS, у нас в стране вырастет инвалидность по этому заболеванию...

— Удивительно, но у вас все врачи, медсестры очень доброжелательны и всегда улыбаются. Это определенное условие при приеме на работу?

— Нашим сестрам часто задают вопрос: "А за улыбки вам по особой ведомости доплачивают?" Конечно же нет, у них заработная плата такая же, как и в других отделениях. Но у нас пациент находится в благоприятном климате — с ним разговаривают очень спокойно, с желанием помочь. Когда-то при приеме в медицинские вузы обращали внимание и на внешний вид будущего врачевателя. Потому что врач должен лечить и своей внешностью. Все, от взгляда до одежды, должно помогать. Ведь к врачу приходят пациенты, уставшие от всего, идут как на исповедь, и они должны получить от доктора помощь, поддержку, совет.

— Но согласитесь, вы рисуете нечто идеальное. В действительности же все далеко не так. И тому есть немало причин — невысокая зарплата, большие нагрузки, дефицит лекарств...

— Сейчас отношение к медикам несколько пренебрежительное. И во многом в этом виноваты и сами медики, и сама структура оказания медицинской помощи. Из любого мелкого вопроса наши медики умеют раздуть большую проблему. А пациенты мучаются, чтобы ее разрешить. Сидят в очередях, приходят за талончиком в пять утра, берут его на месяц вперед к узкому специалисту. А когда, пройдя муки ада поликлиники, пациенты приходят к нам, то видят здесь совсем другое отношение. У нас не только четко исполняются все назначения, но и сама обстановка отделения лечит. И в этом нет ничего удивительного, ведь так и должно быть. И если медиком движет только материальная сторона, ему не место в этой профессии.

И на сегодняшний день, как бы я ни устала, как бы тяжело ни было, для меня всегда самой большой наградой являются слова: "Спасибо, вы мне очень помогли"...

Анна СОУСЬ.

Першы ў рэспубліцы будаўнічы рынак пачне работу ў канцы ліпеня

Першы ў Беларусі спецыялізаваны рынак будаўнічых матэрыялаў пачне работу ў сталічным мікрараёне Уручча. Цырымонія адкрыцця намечана на 24 ліпеня. Асноўныя работы па добраўпарадкаванні рынку ўзяла на сябе кампанія "РАБТЭМ" (Рынак аддзелачных, будаўнічых і электратэхнічных матэрыялаў). Цяпер арэндныя дагаворы з кампаніяй заключылі каля 70 беларускіх прадпрыемстваў і арганізацый. Пры гэтым перагаворы аб супрацоўніцтве вядуцца яшчэ з 500-мі фірмамі з нашай краіны, Польшчы, Расіі, Грэцыі, Іспаніі і Турцыі.

Уладзіслаў ПЛАТУН, БелТА.

Чорны гумар

Радыёвішчанне перабудоўваецца!

Вядучы. Пачынаем перадачу "Для тых, у каго не ўсе дома". Вітаем, сардэчна вітаем вас, сябры! Мы, супрацоўнікі радыё, рашуча перабудаваліся ў рабоце. І, як паказвае апытанне, правільна зрабілі! Больш бадзёрасці і аптымізму! Жыць становіцца лепш, жыць становіцца весялей! Сваімі перадачамі мы пастараемся і вам падвысіць настрой. Слухайце нас кожны дзень у абедзенны перапынак на ўсіх хвалях! Прабачце, тэлефонны званок! Гэта просіцца на сувязь па сваім пейджары наш спецыяльны карэспандэнт Анатіён Губа-Шлёпаў, які толькі што вылецеў на верталёце нашай радыёкампаніі на месца невялікай аўтакатастрофы. Антоша, ты ў прамым эфіры! Мы слухаем цябе, даражэнькі!

Губа-Шлёпаў. Так, так, спадары-таварышы! Катастрофа не отчань вялікая. У аўтафургонемаразільніку, што ляжыць дагары ў кювеце, яшчэ дрыгаюць ногі... э-э, прабачце, круцяцца колы. Вакол — скопішча машын, гэта астанавіліся не проста цікаўныя, так змусіла зраіць вадзіцеляў і пасажыраў іх добрае сэрца. З раскрытых дзявярэй ззаду фургона насыпалася цэлая гара ружовых апельсінаў, мы тут і спусціліся. Каля гэтай гары натоўп астанавіўшыхся, усе смакуюць апельсіны, хваляць тавар, а сёйтой запіхвае гэтае аранжавае дабро ў кішэні і торбачкі. Ваісціну, нету худога без добрага. Твары ва ўсіх свецяцца дабрынёй і спагадай — цудоўная рыса нашага менталітэту! Я лупіны ад апельсінаў не выкідваю, не засмечваю экалогію, я хаваю іх у кішэню — спатрэбяцца дома на цэдру... А цяпер пасяшаемся да легкавой машыны-інамаркі... Ляжыць на ўзбочыне дарогі на баку, крыху памятая. Яе разрэзваюць аўтагенам, каб дастаць шафёра. Пасажыраў гэтай машыны ўжо запіхваюць ў "скорыя помашчы", павязуць каго ў бальніцы, каго ў морг. Ва ўсіх твары спакойныя, добрыя, я сказаў бы — рахманыя. "Як вам працуецца?" — гэта я пытаюся ў аўтагеншчыка.

Аўтагеншчык. Мне пашанцавала, да гэтага я паўгода хадзіў у беспрацоўных. Пажаданне адно.. Не — лепш два! Каб працы было больш, мы сваіх мазоляў не пашкадуем. Другое... Магутнасць аўтагенаў нашым канструктарам трэба павялічваць, бо сталь у машынах агліцкая, паддаецца рэзанню цяжка.

Губа-Шлёпаў. А вось шафёру іншамаркі пашанцавала менш. Яго ўжо можна дастаць, хаця і па частках. Да той часткі, што з галавою, я і абрашчаюсь з пытаннем: "Як ваша прозвішча, калі ласка?".

Шафёр. Бутылёнак... Гаўрыла.

Губа-Шлёпаў. Как вы сібя чуйствуеце?

Шафёр. Нарма... Ды... хаю...

Губа-Шлёпаў. Думаю, што вы на дасцігнутым не астановіцеся. Хутка ў вас будзет новая іншамарка. Віншуем вас з будучаю пакупкаю! Якую песню вы хацелі б паслухаць? Вы міня слышыце? Гм, гм... Паважаныя радыёслухачы! Просім прабачэння... Частку цела з галавою ўжо панеслі, засталася ніжняя. Мы і звяртаемся да ніжняй... Вам, спадар Бутылёнак Гаўрыла, мабыць, будзе прыемна паслухаць песню пра рамантычную прафесію шафёраў. Папросім студыю ўключыць запіс!

Вядучы. Нам думаецца, што і будучым шафёрам і тым, што сёння ў дарозе, таксама будзе да душы такая песня!

(Гучыць песня "А путь твой далек и долог, и нельзя повернуть назад!")

Вядучы. Працягваем сваю работу. За мінулы тыдзень у рэспубліцы адбылося 57 пажараў. Агнём знішчаны кароўнік з каровамі, свінарнік са свіннямі і парасятамі, збожжасховішча, сем адзінак сельгастэхнікі, дзесяць індывідуальных дамоў. У агні загінула чатыры чалавекі, у тым ліку пяцігадовы хлопчык. Панесеныя страты невялікія, усяго на нейкіх два трыльёны рублёў. Але грошы што — глупства. Калі сёння няма — заўтра надрукуюць. Крыху прыкра, што гінуць зусім непавінныя людзі, наша асноўнае багацце. Наш карэспандэнт Андрон Умалішэўскі перадае з вёскі Сяміхатка, што ў Хамутоўскім раёне.

Умалішэўскі. Паважаныя і радыя слухачы. Вы рады зноў пачуць мой жыццярадасны голас... На месца пажару я прыбыў яшчэ за гадзіну да пажару. Вось такі я чалавек... Вядома ж, давялося прабавіць крыху часу ў мясцовай краме з напоямі. Яшчэ раз пераканаўся, як хораша і весела, з песнямі жывуць тут людзі! Але вось і пажар, дзякуй Богу, дачакаўся... Ай-яй-яй, ад хаты засталіся адны галавешкі, яны яшчэ нават дымяцца. Дзякуй раённым пажарным! З агаркаў, якія яны паспелі патушыць, можна будзе нарыхтаваць дроў на ўсю зіму. Пад плотам бачу рахманую, прыемна азызлую жанчыну з двума дзецьмі, каторыя ёсць амаль голыя... Іх можна зразумець! Горача сёння, сонца так і смаліць, так і смаліць... У цяньку, пад плотам вельмі прыемна пасядзець. Як ваша прозвішча, прыгажуня цётачка?

Цётачка. Апівуца...ік! Ганна...ік!.. Петрапаўлаўна.

Умалішэўскі. Усё згарэла?

Цётачка. Усё!.. Ік!.. І муж... Дзяцей паспела выхапіць.

Умалішэўскі. А як усё здарылася?

Цётачка. Проста... Заснуў мужык п'яны... з цыгаркаю ў пасцелі.

Умалішэўскі. Дзетачкі, а вы што скажаце дзядзю? Сюды во гаварыце, у мікрафон.

Дзеці. Мы такія радыя: усе пацукі і мышы пагарэлі. Мы іх так баяліся — горш за тату!

Умалішэўскі. Віншую вас усіх... Э-э... Пардоньце, спачуваю вам усім. У вашым становішчы, каб паставіць на месца стрэс, вельмі карысна і прыемна будзе адцягнуцца і паслухаць добрую песню.

Вядучы. Памехі ў эфіры, мы не пачулі адказу шаноўнае Ганны Петрапаўлаўны. Каб патрапіць вашаму густу, паслухайце нават дзве!

(Гучаць упярэмешку, нібы абняліся на падпітку, дзве песні: "И пить будем, и гулять будем, а смерть придет — помирать будем!" — "Час такі і век такі — піце піва, мужыкі!")

Вядучы. Рэспубліка наша квітнее і будуецца. Нядаўна ва ўрачыстай абстаноўцы паблізу сталіцы быў адкрыты першы ў рэспубліцы хоспіс. Даруйце, дарагія слухачы, што наша мова засмечваецца іншастраншчынай. Хоспіс — здаецца, з японскіх двух слоў: хочу піва... Але не будзем адцягваць вашу ўвагу на дробязі. Лепш паслухаем рэпартаж з гэтай урачыстасці. На сувязі наша спецкарэспандэнтка Сюсюзяна Кураедава.

Кураедава. Ад замілаванасці мне хацелася б весці свой сённяшні рэпартаж, распяваючы, як гэта робяць у операх. Або вершамі... Але я не спявачка і не паэтэска, я насмелюся толькі агалосіць маю пяшчотную пераробку з Маякоўскга: "Я знаю — будзе горад, і сад будзе цвісці, калі старыя й хворыя свой дом змаглі знайсці!" Так! З'явіўся ўжо свой дом у безнадзейна хворых і старэнькіх-нямоглых! Іхнім бліжэйшым сваякам з-за шчырай працы на карысць сабе і Радзіме, з-за ўшчыльненага рытму жыцця няма калі паклапаціцца пра тых, хто гасцюе на зямлі апошнія свае дзянькі-дзянёчкі. Пакуль распачаліся ўрачыстасці, я паспела крыху пагаварыць з дырэктаркай дома-хоспіса Ружай Барысаўнай Берышвілі-Мацюк. Яна сказала:

Дырэктарка. Нашы безнадзейна хворыя і знямоглыя старыя паміраюць у цяпле і доглядзе. Кормім іх па ўзмоцненай праграме, не шкадуем спісваць на іх прадукты.

Кураедава. Можа, з'явіліся ўжо спонсары, фундатары ў вашага дома?

Дырэктарка. О, так! Першы адгукнуўся Дуралюбаў Еван. У яго здадзеная пад распіску маці. На яго грашовую дапамогу мы нядаўна купілі оптам дваццаць дамавін.

Кураедава. Прабачце, злыя языкі распускаюць плёткі, што быццам з-за гэтага ў вашым доме адбыўся ледзь не бунт?

Дырэктарка. Іменна — злыя языкі. Іменна — плёткі. Але бунт быў: адзін стары адмовіўся піць кампот, бо ў яго шклянцы было на тры ізюмінкі менш, чым у суседа.

Кураедава. Дзякуй вам, Ружа Барысаўна, за такія мацярынскія клопаты. Бо яшчэ невядома, мо і нам давядзецца дажываць свой век у гэтым доме. А цяпер пярэйдзем непасрэдна да ўрачыстасці... Яна прайшла весела і натхнёна. Стужку ля дзвярэй перарэзаў сам мэр бліжэйшага пасёлка, ля якога размешчаны крэматорый. З прамовамі выступалі і мэр, і дырэктар дома, і загадчыца сталовай дома-хоспіса. А ў час урачыстага банкета выступіў шырока вядомы ў ваколіцах бард Афінагеня Бардадым, які пад гітару і прытанцоўкі мілагучна прахрыпеў некалькі песенак, і ўсе яны прагучалі жыццясцвярджальна. Затым усе з захапленнем праслухалі выступленне аркестра з пацыентаў. Ён натхнёна выканаў малавядомы твор Іягана Баха-сына "Паміраць — дык з музыкай!". Я слухала пранікнёныя гукі і расчульвалася да слёз. Якія таленавітыя нашы людзі! Колькі іх і дзе ляжыць! Якія здатна на ўсякія выдумкі наш народ! Напрыклад, двое старых трымаюць гелікон, трэці дзьме ў гэтую шырачэнную, разяватую трубу, чацвёрты перабірае клавішы-"гузікі" — а ў выніку музыка, класіка. Потым аркестр выканаў песню "Апошні нынешні дзянёчак гуляю з вамі я, друззя!", якая плаўна перайшла да мажорнай, заліхвацкай беларускай полечкі-трасухі. Яна нават і паўмёртвых падняла на ногі — пусціліся ў скокі. Адна закаханая пара дзевяностагадовых тут жа павезла на каляcачках заяву мэру, каб зарэгістраваў іх шлюб. Гулянка закончылася пад раніцу, калі пацыенты даўно ўжо спалі мярцвецкім сном.

Вядучы. Так, так, дарагія радыёслухачы! Як тут не расчуліцца! Праўду пісаў вялікі пралетарскі пісьменнік Максім Горкі: любоў перамагае смерць... Наша перадача падыходзіць к канцу. Але ў заключэнне хочацца хоць два словы сказаць пра нашу пошту. Яна вельмі багатая, на нашу перадачу прыходзіць шмат пісем і просьбаў з падзякамі і ўхваламі. Вельмі цёплае пісьмо, напрыклад, мы атрымалі ад пятай жонкі грамадзяніна Сяміпсова Стругайлы Жыўковіча. Жонка просіць перадаць прывітанне трэцяй і чацвёртай жонкам Сяміпсова, што знаходзяцца ў тым, памянёным ужо намі, домехоспісе. Завуць іх Таіса і Раіса. Пятая жонка Сяміпсова піша: "Праспявайце для іх беларускую песню, забыла, як называецца, але ў ёй ёсць такія радкі: "А раўнівы муж вёў жонку тапіць..." Вельмі шкада, паважаная пятая жонка Сяміпсова, што вы не напісалі, як вас завуць. Тым не менш просьбу вашу выконваем. Нам зразумела ваша гора і спачуванне да тае песеннае жонкі, якую вялі тапіць, а яна "плакала шчэ й прасілася: "Не тапі мяне рана звечара, а тапі мяне ночкай цёмнаю: людзі будуць спаць, меней будуць знаць".

(Гучыць заказаная песня)

Вядучы. На гэтым наша перадача закончана. Праз хвіліну слухайце інфармацыйную праграму "Брэха дня".

Паўлюсь КАШАПЁТАЎ.

На заметку

За безопасность женщин

По данным МВД Беларуси, ежегодно десятки тысяч женщин страдают от преступлений — становятся жертвами убийств, получают тяжкие телесные повреждения, подвергаются изнасилованиям. Следует отметить, что общее количество пострадавших женщин значительно выше, поскольку официальная статистика отражает далеко не все случаи насилия, особенно в семье.

И все же статистика выявила тенденцию роста числа женщин, ставших жертвами сексуального насилия: изнасилований, убийств на сексуальной почве, принуждения к проституции, сексуального преследования на рабочем месте и в учебных заведениях, в семье. Приобрела актуальность в Беларуси и проблема торговли женщинами. А нынешняя кризисная ситуация в белорусском обществе еще больше обострила существующие конфликты и порождает новые. Насилие становится привычным способом разрешения конфликтов как в семье, так и в обществе.

Общественная организация "Женское христианско-демократическое движение" организовала консультационную службу для женщин, переживших насилие. В рамках работы Женского образовательно-консультационного центра ведется запись на прием к консультантам, которые оказывают психологические и юридические услуги жертвам насилия.

Пострадавшие могут позвонить по телефону **272-20-98 в понедельник и четверг с 10 до 12 часов** и записаться на прием к психологу и юристу. Консультации проводятся бесплатно, анонимность гарантируется.

Людмила ПЕТИНА, директор Женского образовательно-консультационного центра.

Шчыра

...Дзеля гэтага і трэба жыць!

У мяне трое ўжо дарослых сыноў. Старэйшаму нядаўна стукнула 28, сярэдняму ідзе 27-мы год і малодшаму — 21. Хлопцы як хлопцы, нічым не адрозніваюцца ад іншых, усе працуюць. Двое з іх маюць сваіх дзяцей.

Не асабліва яны засмучаюць нас, бацькоў, хоць ніводзін не падаўся вучыцца далей. Самі, рукамі сваімі, зарабляюць сабе на хлеб, жывуць хоць і сціпла, але па-людску. І за гэта, як кажуць, дзякуй Богу.

І ўсё ж не-не дый зашчыміць у мяне, бацькі, унутры. І ўсё ад таго, што не асабліва хвалюе маіх сыноў тое, што адбываецца на Беларусі. Раўнадушныя яны да роднай мовы, да справы адраджэння Бацькаўшчыны. Хто ведае, мо перш за ўсё гэта маё асабістае ўпушчэнне. Хаця, несумненна, адыгралі тут сваю ролю і школа, і вуліца, і шмат што яшчэ.

Спадзяваўся на меншага, падчас прэзідэнцкай выбарчай кампаніі прыцягваў яго да распаўсюджвання ўлётак у падтрымку кандыдата ў прэзідэнты ад БНФ Зянона Пазьняка, радаваўся апантанасці свайго малодшага, з якой ён разносіў па паштовых скрынках тыя ўлёткі. Але прайшоў нейкі час — і ахаладзеў хлопец, "пагруз" у сваіх аўдыё- і відэакасетах, замкнуўся ў гэтым вузкім свеце музыкі і кіно.

Я не супраць такога ягонага захаплення, але шчыра прызнаюся, што хацелася б нечага большага, больш важкага, грамадска значнага ў справах і ўчынках малодшага сына. І тут я праводжу паралель паміж ім, старэйшымі яго братамі і тымі хлопцамі, чые імёны сёння на вуснах кожнага дэмакратычна настроенага беларуса. Канечне ж, я маю на ўвазе маладафронтаўцаў Вадзіма Лабковіча, Аляксея Шыдлоўскага, Паўла Севярынца, іхніх аднадумцаў, хто, адстойваючы свае перакананні, выходзіў і выходзіць на вуліцы і плошчы з бел-чырвона-белымі сцягамі ў руках, і хто, не раздумваючы, ахвяруе сабою дзеля сапраўднай незалежнасці і росквіту Бацькаўшчыны. Як я хацеў бы бачыць сваіх сыноў у адных шэрагах з гэтымі юнымі, але па-даросламу мужнымі барацьбітамі за праўду і "залацісты, ясны дзень" нашай шматпакутнай Беларусі.

Так, шмат што давялося паспытаць у міліцэйскіх пастарунках гэтым юнакам, як і шмат прыйшлося перажыць іхнім бацькам. Але любая святая, высакародная справа патрабуе ахвярнасці і ахвяраў. Гэта даўно даказаная ісціна, і яна павінна дапамагаць, дый, я перакананы, дапамагае, пераносіць і хлопцам з "Маладога фронту", і бацькам іх самыя цяжкія выпрабаванні.

Я вельмі зайздрошчу бацькам Вадзіма Лабковіча, Паўла Севярынца, Аляксея Шыдлоўскага. У іх ёсць усе падставы ганарыцца сваімі сынамі. А з цягам часу, калі ўсё зменіцца ў лепшы бок, яны, гэтыя юныя героі, стануць гонарам беларускай нацыі.

Нельга жыць, думаючы толькі пра ежу, адзенне, іншыя матэрыяльныя даброты, калі пагражае небяспека незалежнасці нашай краіны, калі наўмысна скажаецца або замоўчваецца яе сапраўдная гісторыя, калі ізноў у заняпадзе родная беларуская мова. Жыць, не бачачы гэтага і не трывожачыся за заўтрашні дзень Беларусі, не тое што безадказна, але і злачынна. І прыйдзе час, калі нашы ўнукі, праўнукі абавязкова спытаюць у нас, якой пазіцыі мы прытрымліваемся напрыканцы XX стагоддзя, калі вырашаўся лёс Бацькаўшчыны, з кім былі і што асабіста зрабілі дзеля перамогі дэмакратыі і справядлівасці на Беларусі.

Надыдзе такі час, несумненна надыдзе! І будуць лунаць у дні вялікіх, народжаных новым часам нацыянальных святаў накшталт 25 сакавіка бел-чырвона-белыя сцягі, радуючы сваімі светлымі, прасякнутымі аптымізмам колерамі і вока, і душу, а вершнік на ўздыбленым кані, як і сотні гадоў назад, будзе напамінаць нам аб тым, што кожны з нас, беларусаў, павінен быць у любы момант гатовы абараніць сваю Беларусь. Беларусь дэмакратычную, прававую, цывілізаваную, еўрапейскую.

Так будзе. Дзеля гэтага і трэба жыць. Бог падарыў нам з жонкай на старасць маленькую дачушку Юльку, якой пайшоў толькі трэці гадок. Ужо ўнукі нашы старэйшыя за нашу дачку. Я веру, што ёй, двухгадовай Юльцы, суджана жыць у новай Беларусі. І я радуюся гэтаму, я спакойны за сваю дачку, як спакойны за лепшы лёс сваёй Бацькаўшчыны. Праўда пераможа. Знікнуць у нябыт цёмныя сілы, і Беларусь паўстане з каленяў, гучна заявіць пра сябе на ўвесь белы свет сваім свабодалюбствам і памкненнем жыць дастойна сярод дастойных. Не будзе тады ў беларусаў межаў гонару за сваю мінуўшчыну, за прыгожую мову, за прыналежнасць да беларускай нацыі. Жыве Беларусь!

Мікалай РЫМАЧ, жыхар г.Івацэвічы.

Народная Воля

14 ЛІПЕНЯ 1998 г.

Дайджест

Был ли Фрейд фрейдистом?

Зигмунд Фрейд не был фрейдистом, пишет "Американский журнал психиатрии". Доктор Дэвид Линн из медицинского центра Святого Франциска в Питтсбурге, обнаружил, что Фрейд нарушал им же установленные три основных правила психоанализа. Психоаналитикам запрещается давать советы пациентам и рассказывать им подробности из своей личной жизни. Кроме того, беседы врача и пациента должны быть строго конфиденциальными. Доктор Линн 8 лет изучал архивы "венского патриарха", его переписку с пациентами и расшифровку записей его бесед. Выяснилось, что доктор Фрейд зачастую обсуждал со знакомыми проблемы пациентов, рассказывал им о своих вкусах, пристрастиях и делился взглядами на секс и брак. Тем не менее современные психоаналитики считают, что правила, установленные Фрейдом, справедливы и отменять их не стоит. Причем многие специалисты, которые иногда нарушают "три заповеди", могут вздохнуть с облегчением — сам Фрейд был не без греха.

В Китае сокращают госаппарат

Китайский парламент одобрил серьезное сокращение государственного аппарата, сообщает агентство "Рейтер". Бюрократический аппарат "похудеет" на 15 министерств, а 33-миллионная армия госслужащих уже в этом году простится с 4 миллионами коллег. Также уволят 3,5 миллиона рабочих убыточных предприятий. По сообщению китайского официального информагентства "Синьхуа", "реструктуризация госаппарата приведет к созданию скоординированной, квалифицированной системы и контингента авторитетных профессионалов".

Под сокращение попадают министерства энергетики, машиностроения, электроники, угольной и химической промышленности. Экономист Чжу Ронгжи, который, вероятно, будет избран премьер-министром страны, предлагает создать 4 "суперминистерства": Государственную Комиссию по науке, технике и оборонной промышленности, Министерство информационной индустрии, Министерство труда и социального обеспечения и Министерство земельных ресурсов. Таким образом, в прошлое уходит центральное планирование экономики, хотя государство оставит за собой функцию регулирования.

Японские школьники вооружаются

Министр просвещения Японии призвал школьников к разоружению, сообщает агентство "Франс Пресс". Нобутака Мачимура в своем телеобращении к подросткам взывал к их совести, просил понять, что родителям очень больно терять своих детей, и призывал выбросить ножи. В отдельном обращении к родителям и учителям министр просил объяснить детям, что человеческая жизнь уникальна, а смерть необратима. Перочинные и даже кухонные ножи стали у японских школьников универсальным средством для выяснения отношений. Трагические инциденты случаются как минимум раз в две недели, но иногда по школам прокатываются волны насилия.

Подростки убивают или калечат одноклассников за унижения, побои или вымогательство, известны также случаи нападения на полицейских. В конце января 13-летний школьник ударил ножом учительницу, которая отчитывала его за опоздание на урок. А в мае прошлого года Японию шокировало известие о том, как 14-летний подросток зарубил топором и обезглавил двоих приятелей.

Правительство Польши намерено помочь польским евреям вернуться в страну

Правительство Польши намерено сделать все возможное для того, чтобы помочь своим гражданам еврейской национальности вернуться на родину, сообщает агентство "Ассошиэйтед Пресс". Во время антисемитской кампании 1968 года страну покинуло более 20 тысяч евреев, в основном студенты и интеллигенция.

Называя те далекие события "позорной страницей польской истории", президент страны Александр Квасьневский намерен восполнить урон, нанесенный коммунистами польскому обществу. Программа по реабилитации бывших диссидентов предоставляет польским евреям, проживающим за границей, польское гражданство и право вернуться на родину. На сегодняшний день с прошением о возвращении в Польшу обратилось несколько сот человек.

Латвия

Композитор Паулс заметно опережает президента в списке наиболее влиятельных политиков республики

Президент Гунтис Улманис занял лишь седьмое место в списке получивших положительный рейтинг ведущих политиков Латвии по итогам июньского опроса — он набрал +19 пунктов.

Об этом свидетельствуют данные анкетирования, проведенного Центром исследования рынка и общественного мнения — "Sociali korelativo datu sistema".

Самый высокий рейтинг в июне был у лидера Новой партии, популярнейшего композитора времен СССР Раймонда Паулса, получившего +38 пунктов, а самый низкий у бывшего лидера коммунистов Алфредса Рубикса, в рейтинг-листе которого -43 пункта.

Вторым по популярности политиком был в прошлом месяце вице-премьер, министр защиты окружающей среды и регионального развития Анатолий Горбунов — +37 пунктов, а третьим — рижский мэр Андрис Берзиньш с +35 пунктами.

Чуть выше А.Рубикса участники опроса оценили рейтинг председателя Демократической партии "Хозяин" Зиедониса Чеверса, у которого -27 пунктов, и представляющего партию "Латвийский путь" министра иностранных дел Валдиса Бирказвса с -21 пунктом.

Спикер парламента Алфред Чепанис занял пятое место среди получивших отрицательный рейтинг, набрав -6 пунктов. Центр "Sociali korelativo datu sistema" проводил опрос по системе случайного выбора, в котором участвовали 1002 постоянных жителя Латвии.

Российская Федерация

Российско-украинский саммит пройдет в Харькове 18—19 сентября

Расширенный российско-украинский саммит, задачей которого является "выработка конкретных решений по всему комплексу двусторонних связей", решено провести 18—19 сентября этого года в Харькове.

Как сообщили "Интерфаксу" в пресс-службе президента РФ, такая договоренность достигнута в ходе телефонного разговора Бориса Ельцина с президентом Украины Леонидом Кучмой.

Б.Ельцин и Л.Кучма, сообщили в пресс-службе, обсудили планы российско-украинского взаимодействия на ближайшую перспективу. Было условлено провести "впервые в практике российско-украинских отношений большую консультативную встречу в верхах с участием ключевых членов правительств двух стран".

В свою очередь, как проинформировали "ИФ" в пресс-службе украинского президента, в харьковской встрече будут принимать участие и представители деловых кругов двух стран.

По утверждению пресс-службы, в ходе обстоятельной телефонной беседы, "прошедшей в теплой, дружественной атмосфере, характерной для отношений между двумя лидерами", были также обсуждены проблемы повышения эффективности экономического взаимодействия и ход реализации некоторых совместных проектов.

С обеих сторон было подчеркнуто важное значение продолжения практики встреч президентов. Л.Кучма и Б.Ельцин договорились дать соответствующие поручения правительствам по подготовке сентябрьской встречи. В ходе беседы состоялся обмен информацией о внутренней ситуации на Украине и в России, был обсужден ряд других вопросов, сообщает пресс-служба.

В объективе — Берлин

Если хотите увидеть Берлин, посетите площадь Потсдамер плац, крупнейшую стройку Европы
На снимке: *в центре Берлина работают краны (вид с набережной).*

Духоўны скарб

Віктар СУПРУНЧУК

Парадоксы быцця

За дваццаць гадоў працы ў журналістыцы і літаратуры было шмат цікавых сустрэч, знаёмстваў, назіранняў. Некаторыя ўражанні занатоўваў, іншыя проста засталіся ў памяці...

Да "гаспадара"

Максім Танк, Васіль Зуёнак, Анатоль Жалязоўскі і я былі запрошаны да першага сакратара ЦК КПБ Яфіма Сакалова. Ён толькі стаў гэткім вялікім начальнікам. Я пазнаёміўся з ім раней. Браў інтэрв'ю, калі працаваў спецыяльным карэспандэнтам "Сельской газеты".

Падымаемся на самы верх дома па Карла Маркса. Сустракае ахоўнік. Пакуль ішлі, Яўген Іванавіч жартаваў, расказваў цікавыя гісторыі са свайго маладога літаратурнага жыцця. Перад кабінетам Сакалова як нешта змянілася ў абліччы вялікага пісьменніка, бы выцягнулі з яго нейкі стрыжань. Ён спытаўся ў сытага мардатага гэбэшніка:

— Скажыце, хазяін на месцы?..

Мне пашэнціла трохі працаваць з Яўгенам Іванавічам у Саюзе пісьменнікаў. Танка ведаў увесь свет, па яго творах пазнавалі Беларусь. Тое, што ён назваў першага сакратара ЦК КПБ гаспадаром, які быў, безумоўна, каліфам на нейкі момант, мяне страшна ўразіла. Я зразумеў, колькі душэўных траўм, трагедый перажыў гэты вялікі чалавек, знаходзячыся пад таталітарным абцасам.

У апошнія гады жыцця ён цяжка хварэў. Не жыў нармальна фінансава. Перад смерцю пахаваў дачку, сястру, швагра, жонку. Ён быў закінуты. Успамінаю, як з Жалязоўскім вазілі яму нейкія прадуктовыя пакеты...

Як памёр, у друку абвясцілі, што пахаванне за кошт дзяржавы, але грошы былі зняты з рахунка Літфонда, каб заплаціць гэтыя выдаткі. І толькі праз доўгі час іх вярнулі пасля нашых настойлівых званкоў і пісьмаў у вярхі.

Не зусім наш...

Не хачу сказаць, што быў блізкім сябрам Чыгрынава. У яго было шмат сяброў. Гэта незвычайны, неардынарны творца, які правільна лічыў, што ён ёсць такі, а не інакшы. Яго называлі Святлейшы...

Апошнія гады мы даволі часта бачыліся і размаўлялі пра ўсё набалелае ў нашай Беларусі. Чамусьці пастаянны сум быў у ягоных вачах.

У час выбарчай кампаніі Чыгрынаў згадзіўся на прапанову Сямёна Шарэцкага і паехаў балатавацца ў дэпутаты ад аграрнай партыі ў Касцюковіцкі раён. Мы з ім пасля бачыліся.

У родным краі мясцовыя начальнікі паздзекваліся над Іванам Гаўрылавічам, не дапускаючы нават сустрэцца з выбаршчыкамі. У "ЛіМе" Чыгрынаў надрукаваў свае развагі пра ўсё гэта. Там ёсць словы: "Таварыш Агееў адкрыта раіў галасаваць альбо за суддзю, альбо за дырэктара сельгасхіміі, мець свайго прадстаўніка ў парламенце заўсёды не лішне. На адной падобнай нарадзе нейкі дзівак спытаў: "Ну, а Чыгрынаў? Ён жа таксама наш. Ганаровы Грамадзянін горада". "Наш, — адказаў старшыня гарвыканкама, — ды не зусім наш".

Усё жыццё з парадоксаў. Неўзабаве хаваем нашага дарагога Івана Гаўрылавіча. З урадавых устаноў нам рэкамендуюць паставіць пад некралогам прозвішча Агеева...

Хто гэта?..

Хавалі Чыгрынава. Па ўсіх хрысціянскіх канонах ля труны сядзяць родныя і блізкія. Бачу сярод іх генерала авіяцыі. Хлопцы пытаюць: брат, дзядзька? Не ведаю. Пасля жонка Івана Гаўрылавіча кажа: Баранкевіч. Недзе выпадкова чуў пра такога. Быццам ліставаў да Быкава.

Неаднойчы пытаўся Чыгрынава, чаму яго імем карыстаюцца розныя новыя дзеячы ў незразумелай пакуль палітыцы? Ён паблажліва ўсміхаўся: "Стары, мо ля мяне яны будуць чысцейшыя. Не звяртай увагі".

Мо і так... Неўзабаве даведаўся, што Баранкевіч лідэр нейкай так званай патрыятычнай арганізацыі, якая выступае за аб'яднанне з Расіяй. Цікавы патрыёт. Думаў дагэтуль, што патрыёт той, хто любіць і абараняе сваю зямлю...

Гнеў Караткевіча

У восемдзесят другім годзе працаваў на тэлебачанні. Для перадачы браў інтэрв'ю ў Караткевіча. Перад гэтым толькі вярнуўся з Масквы, дзе бачыўся з рознымі рускімі пісьменнікамі. Успамінаў пра сустрэчу з дужа тады папулярным эсэістам, празаікам, паэтам Уладзімірам Салавухіным. Пачуўшы ягонае прозвішча, Караткевіч ажно скрывіўся:

— Гэта ж ён ачысціў цэрквы Віцебшчыны. Вывез у Маскву не адну беларускую ікону. І яшчэ набіваецца ў сябры...

Доўга не мог супакоіцца. Абурана казаў, колькі вывезлі ў розных напрамках старадаўняга, нашага народнага.

Газеты друкуюць, што беларускія мытнікі перадаюць Маскве затрыманыя на мяжы каштоўнасці, бажніцы. Не чуваць, каб з таго боку Беларусь атрымала нешта сваё...

Вучыўся ў Быкава

Быў у галоўнага рэдактара часопіса "Дружба народов" вядомага расійскага пісьменніка Сяргея Баруздзіна на дачы ў Перадзелкіне. Ён хварэў, хадзіў на мыліцах. Франтавыя раны.

У кабінеце партрэт, дзе ён з Сіманавым. Сфатаграфаваліся незадоўга перад смерцю Канстанціна Міхайлавіча.

— Ведаеце, што сказаў мне тады Сіманаў, — гаворыць Баруздзін. — Калі б не было аповесцяў Васіля Быкава, ён не напісаў бы сваіх "Жывых і мёртвых". У Быкава вучыўся паказваць чалавека ў экстрэмальнай сітуацыі, пісаць сапраўдную, нявыдуманую праўду аб вайне.

Рэліквія

Мы з Артурам Вольскім у Ерэване ў прасторным доме выдатнага армянскага празаіка Серо Ханзадзяна. Дарэчы, да пяцідзесяцігоддзя ўтварэння Саюза савецкіх пісьменнікаў партыйны генсек Чарненка вызначыў яму ў ліку іншых званне Героя Сацпрацы. Стаім на верандзе і перад намі краявіды паўднёвага горада: квітнеючыя сады, паркі. Зусім побач Арарат... Потым ходзім з пакоя ў пакой, і гаспадар апавядае, як будаваўся, як пражыў сваё немалое жыццё...

На першым паверсе дома на сцяне вялізны дыван. Па словах Серо, ён перадаецца ў спадчыну з пакалення ў пакаленне ўжо некалькі стагоддзяў. Калі ў Арменіі была галадоўка ў трыццатыя гады, маці аддала дыван за паўмеха ячменя. Каб выратаваць ад смерці дзяцей. Ужо па вайне Серо выкупіў дыван, як ён жартаваў, за тры-чатыры каровы.

Нарадзіўся Ханзадзян у вёсцы ў гарах. У яго доўгія сівыя вусы, вельмі выразны своеасаблівы твар немаладога каўказца.

Неяк ён летам з сябрам вырашыў паехаць у сельскі раён. Спыніліся ў вялікай вёсцы на плошчы. Як заўсёды ў паўднёвым паселішчы чалавек з трыццаць мужчын вялі сваю бясконцую гаману. Адзін з іх сказаў, гледзячы на Ханзадзяна:

— Гэта да нас прыехаў альбо пісьменнік Наракацы, але ён жыў некалькі стагоддзяў назад. Альбо Ульям Сараян, але ён жыве ў Амерыцы. Значыць, да нас прыехаў Серо Ханзадзян з Ерэвана.

Серо быў моцна падобны на гэтых творцаў. Але я падумаў з сумам, ці пазналі б кагосьці з нашых знакамітых пісьменнікаў у беларускай вёсцы, горадзе? Наўрад. Кніжак сваіх ужо не маем...

Какие тут белорусы?

З паэтам Алесем Каско выходзім з гасцініцы "Буг" у Брэсце. Натуральна размаўляем па-беларуску. Да нас чапляецца нападпітку мужчына:

— На каком языке разговариваете?!. У меня на родине. Я русский человек. Какие тут белорусы? Тут мы, русские, хозяева. Белорусов никаких нет.

Запальваюся гневам і звяртаюся да людзей, якія ідуць міма па тратуары:

— Гэты чалавек кажа, што вы не беларусы. Ён ненавідзіць Беларусь...

Праз хвіліну мы з Каско рагаталі, гледзячы, як уцякаў гэты новы гаспадар нашай зямлі ад гневу дзесяткаў людзей.

Не зусім правільна зрабілі? Колькі можна цярпець, калі ганяць цябе і тваю Бацькаўшчыну? На радзіме Ханзадзяна ён і рот нават не раззявіў бы...

Не даюць шанаваць мову?

На дварэ перабудова. Свой подпіс пад тэкстамі ў абарону беларускай мовы ставіў у некалькіх лістах. Іх нехта па сваім адным вядомым канале перадаў у ЦК КПСС.

З Масквы прыехалі партыйныя інспектары. Выклікаюць падпісантаў да Савелія Паўлава, Івана Антановіча. Ідзе доўгая і нудная гамана.

— Хто вам перашкаджае карыстацца сваёй моваю, — гаворыць масквіч. — Мы, рускія, не забараняем нацыянальныя культуры. За ўсё сваё існаванне Расія ніколі не выкарыстоўвала карныя атрады.

Нехта яму ў адказ:

— А Мураўёў-вешальнік, а Каўказ, а Сярэдняя Азія...

Масквіч:

— Вы не ведаеце гісторыю.

Так, не ведаем. Далей свайго носа не бачым і не адчуваем. Толькі што сказаў бы той масквіч цяпер пра Чэчню? І хто ж усё-такі не дае нам шанаваць родную мову? Любіць родную старонку?..

Спецыяліст

Напрыканцы дня тэрмінова выклікалі нас з Васілём Зуёнкам (быў я тады сакратаром парткама Саюза пісьменнікаў) у ЦК. Што здарылася? Толькі застаецца здагадвацца. У вялізным прасторным кабінеце нас чакаў партыйны начальнік ці то Паўлаў, ці то Антановіч (не памятаю), — з ім незнаёмы чарнявы чалавек гадоў пяцідзесяці.

Спакваля распачынаецца гаворка. Больш распытвае незнаёмец, які адразу кажа, што беларус. На адказнай пасадзе ў Маскве, у ЦК КПСС. Родам з Баранавічаў. Вельмі любіць Беларусь. Штогод адпачывае з сям'ёй у родным краі. Цікавіцца, калі стварыўся Народны фронт, што хоча інтэлігенцыя?.. На пытанні адказваем коратка, без падрабязнасцей. Ён расчараваны. Відаць, спрабуючы нас разварушыць і паказаць сваю значнасць, трохі адкрывае сябе:

— Я быў нядоўга ў Тбілісі (маюццам на ўвазе вядомыя падзеі). Рушыў натоўп, нікога не слухаў. Крычаць: "Далоў рускіх!". Выйшаў я наперад, сказаў, што беларус. Мяне паслухалі. Я здолеў павярнуць агульны настрой і супакоіць людзей.

Ого, падумалася, вопытны чалавек. Ведаем, як супакойвалі людзей у Тбілісі. Цяпер прыехаў супакойваць землякоў... Ды які ён беларус? Чалавек без нацыянальнасці. Яму што Тбілісі, што Вільнюс, што Рыга, што Мінск. Ён усюды супакоіць...

Усё з таго часу...

Талін. Мы з Артурам Вольскім і рэжысёрам Міхалам Ганкіным толькі прыехалі. Уражвае нахілены на левы бок купал над згарэлым саборам, які ўзвышаецца над горадам.

Перад нашым прыездам у эстонскай сталіцы праходзіла ідэалагічная нарада пад кіраўніцтвам маскоўскага боса Русакова. Раніцай партыйныя бонзы збіраліся наведаць сабор, а ўначы ён запалаў з усіх чатырох бакоў. Афіцыйная версія: ад зваркі. Хай будзе так.

Вільнюскі пісьменнік Кановіч апавядаў нам, што жыў у гасцініцы насупраць сабора, і назіраў з балкона страшнае відовішча гэтага пажару. Эстонская паэтэса фатаграфавала яго. На золаку людзі ў цывільным забралі апарат з плёнкаю...

Пад абед пайшлі з дырэктарам праграм эстонскага тэлебачання ў кафэ. Сядзелі за сталом адны. Побач нікога не было. Пацікавіўся цішком, як эстонцам жывецца, чаму ў крамах толькі рыба? Я яшчэ не атрымаў адказу. Адчыніліся з суседняй залы дзверы, і мужчына, нібыта п'янаваты, мімаходзь сказаў мне: "Як жывецца, як жывецца?!. Надта шмат пытанняў". Мы, быццам няўцямныя, выскачылі з кафэ...

Жылі на беразе заліва ў гасцініцы Саюза журналістаў — зграбным трохпавярховым дамку, канфіскаваным у нейкага чалавека і высланага ў Сібір. Даглядала памяшканні маўклівая шырокай касці жанчына. Нехта з нас спытаў, ці даўно так кепска з прадуктамі ў Таліне.

— З таго часу, як прыйшлі рускія, — адказала гаспадыня.

Нам заставалася толькі сказаць, што мы беларусы і з Мінску. Які не, не на Украіне. Ёсць зямля пад назваю Беларусь...

Сустрэча з замежжам

Я толькі адзін раз быў за мяжою. Беларускія пісьменнікі Польшчы запрасілі ў Беласток. Ідзём па горадзе з Янам Чыквіным, выдатным паэтам і чалавекам. На сцяне надпіс "Жыве Беларусь!". Трошкі ніжэй дададзена: " Цо то за жыцце?!."

Электронное портмоне для транспорта

Автономное управление парижского транспорта (RATP) произвело настоящий переворот в наших повседневных привычках: в ближайшем будущем традиционный магнитный проездной билет будет заменен новым бесконтактным пропуском. Эта новая перезаряжающаяся карточка с микропроцессором для безналичных расчетов позволит уменьшить количество наличных денег в обращении. Испытания в Иль-де-Франс и операция в Нуази-ле-Гран (Сена-Сан-Дени) являются составной частью европейского проекта "Каллипсо".

С помощью коробочки размером с телекоманду отныне можно будет проходить в метро, садиться в электричку, покупать марки, газеты, бутерброды и напитки в автоматах и кафетериях, оплачивать стоянку и звонить по телефону. Новый способ безналичных расчетов — бесконтактная карточка с чипом — со временем вытеснит магнитные турникеты. С ее помощью можно будет также оплачивать покупки и услуги.

Надежность новой системы была проверена в ходе эксперимента в Иль-де-Франс (карточка была использована при оплате проезда 20 млн. раз). Четыре крупнейших предприятия, работающих в области финансов и транспорта (в их числе SNCF — Французское национальное общество железных дорог), объединили свои усилия в разработке электронного бумажника. Их цель — создание нового вида услуг для пешеходов. Принять участие в этой программе приглашаются и другие партнеры как на национальном, так и на международном уровне.

Программа европейского масштаба

Опыт, полученный в ходе эксперимента в парижском пригороде Нуази-ле-Гран, наглядно продемонстрировал, какие положительные результаты может дать объединение в единую службу банка и транспорта. Эта операция является составной частью европейской программы "Каллипсо". Ее стоимость 13 млн. экю, из них 5,1 млн. выделяет Европейская комиссия. Кроме Парижа, в операции примут участие три других города: Констанц, Лиссабон и Венеция.

Отныне в метро пассажир должен предъявить пропуск, проходя около приемника-передатчика с магнитным полем. Вся информация для клиента высвечивается на специальном столбе. Пропуск представляет собой коробку размером с маленькую записную книжку с экраном и кнопкой. Пассажир сможет приобрести ее на входе в метро и зарядить в кассе, в специальном автомате или же в банкомате. Владелец такой карточки сможет в любую минуту узнать, какой суммой он располагает, не запрашивая при этом банк.

У этой системы много преимуществ. Новый способ оплаты занимает сотые доли секунды, что в десять раз меньше времени, затраченного на прокатку магнитного билета через турникет. Благодаря этому большее число пассажиров сможет пройти через контроль. Плохо придется безбилетникам, особенно в автобусе. В нескольких французских городах похожая система уже продемонстрировала свою эффективность. Например, в Марселе и Тулузе доля безбилетников с 10—12% упала до 3—4%.

Легкость в обращении и выигрыш во времени

Благодаря новому проездному билету можно будет сократить наполовину расходы по замене устаревшего оборудования и в шесть раз стоимость технического обслуживания. В RATP считают, что настал удобный момент: "Оборудованию уже тридцать лет, и настала пора его заменить. Это хрупкие и дорогостоящие механизмы...".

После углубленных исследований специалисты пришли к выводу, что необходимо ввести систему контроля билетов, работающую на принципе индукции. Эта система уже прочно вошла в наш быт (контрольное устройство, предохраняющее от краж в магазинах, греющая поверхность плиты и т.д.). Она отвечает международным стандартам и даже потенциально не представляет никакого риска для здоровья, а также полностью соответствует европейским нормам. С 1990 г. RATP сотрудничает с фирмой "Инноватрон" Ролана Морено, изобретателя карточки с микропроцессором. Их общая задача — внедрение новой технологии (бесконтактной системы считывания и передачи информации), гарантирующей быстроту проведения сделки при полной безопасности.

Опросы общественного мнения показали, что пассажиры остались довольны новым проездным билетом. Особенно их привлекает легкость в обращении, многофункциональный характер электронного бумажника и выигрыш во времени. Электронный кошелек рассматривается экономистами из Брюсселя как будущее средство развития электронной торговли. Эта система может также быть полезной для расчетов во время перехода на новую денежную единицу евро. Особенно в переходный период до появления на рынке новых банкнот.

Анник БЬЯНЧИНИ.

Гипотезы

Тунгусская загадка: 90 лет спустя

30 июня 1908 года произошло одно из самых таинственных и необъяснимых событий со дня сотворения мира. Нечто, двигавшееся с огромной скоростью и заключающее в себе невероятную разрушительную силу, упало в Тунгусском районе далекой Сибири и взрывом, невиданным доселе в человеческой истории, опустошило территорию в 2000 километров. Звук взрыва был слышен за 800 километров, а колебания ощущались даже на западе Соединенных Штатов. Сейсмологические службы Великобритании зарегистрировали значительные колебания земной поверхности, ночное европейское небо осветилось точно днем. Однако странно, что экспедиция по расследованию сибирского происшествия была снаряжена только в марте 1927 года.

Экспедиция под руководством известного советского ученого Леонида Кулика, работавшего в Академии наук СССР, выяснила, что непонятный объект цилиндрической формы взорвался, не долетев до земли, с такой силой, что ударной волной по обе стороны реки были повалены леса, разрушены жилища; целые стада северных оленей были сожжены. Так говорили очевидцы, и хотя русские ученые считали, что рассказы местных жителей значительно преувеличены, все-таки никто не сомневался, что на Землю в июне 1908 года упало что-то совершенно необычное.

В сущности то, что было найдено, лишь подтверждало предположение Кулика и его товарищей. На расстоянии в 50 километров от предполагаемого места взрыва ученые встретились с картиной полного опустошения. Перед ними в диапазоне от 25 до 30 километров были повалены могучие деревья, которые лежали в одном направлении. Кулик понимал, что если на землю упал метеорит, то должен остаться огромный кратер на месте падения, однако, к его изумлению, когда они дошли до предполагаемого эпицентра взрыва (приблизительно в 54 километрах от первых признаков разрушения), то не только не нашли кратера, но и остолбенели, увидев, что на территории почти в целую милю деревья остались абсолютно невредимыми и никаких признаков произошедшего не было. Поэтому ученые сделали вывод, что взрыв произошел в воздухе, в нескольких милях над землей, как и утверждали очевидцы. А это — совершенно не типичное для метеоритов поведение. Если это был не метеорит, то что?

И хотя Леонид Кулик трижды посещал район происшествия, он так и не нашел разгадки. Этот вопрос и по сей день продолжает волновать ученых, количество версий огромно. Среди них одна из наиболее распространенных — крушение космического корабля. Над постулатом, что происшествие в Сибири было вызвано взрывом ядерного реактора некого неземного летающего объекта, у которого во время полета произошло нарушение каких-то важных функций, ведется постоянная полемика. Некоторыми учеными эта гипотеза принималась всерьез по нескольким причинам: многие очевидцы утверждали, что неизвестный объект, пролетая над озером Байкал, вдруг резко изменил направление. Если эти свидетельства верны, то можно сделать вывод, что летящий объект управлялся неким разумом. Другое: пострадавший район после взрыва сильно напоминал Хиросиму и Нагасаки после того, как на них была сброшена атомная бомба. Центральный же район происшествия оказался непострадавшим. И в том, и в другом случаях здания и неживые предметы остались в целости и сохранности. И что наиболее любопытно — это быстрый рост растительности на месте происшествия, так же, как это было и в японских городах. Этот феномен ученые объясняют генетическими отклонениями, вызванными радиацией. И наконец, удивительно то, что во время взрыва над Сибирью поднялся огромный столб огня в виде большого гриба, так хорошо известного сегодня всему человечеству.

Некоторые ученые тоже выступали в защиту гипотезы о неземном летающем объекте, который взорвался по неизвестной причине. Испытательные взрывы водородной бомбы, проводимые США и СССР в 50-е годы, производили магнитные колебания в верхних слоях атмосферы, приводившие к световой ауре на противоположной стороне планеты. Ученый Васильев из Томского университета указал на то, что подобная световая аура была замечена и английским исследователем Эрнестом Шеклтоном, который, путешествуя по Антарктике, 31 июня 1908 года увидел некое свечение, похожее на магнетическое, как раз напротив района Тунгуски. Другой русский, профессор Золотов, не перестает утверждать, что найденный в районе взрыва силикатный шаровидный осколок содержит в своем составе экзотические элементы, происхождение которых едва ли может быть признано земным. Как и Васильев, Золотов придерживается теории крушения космического корабля.

Еще одна наиболее вероятная, по мнению многих ученых, версия Тунгусского взрыва — это прилет кометы, космических сгустков газа и пыли, которые изредка залетают в нашу солнечную систему. Она похожа на светящуюся звезду с длинным огненным хвостом, и ее можно наблюдать несколько недель или даже месяцев до того, как комета исчезнет. Нельзя совсем исключить возможность, что именно такая комета попала в гравитационное поле Земли, как и нельзя отрицать здравые утверждения многих ученых, что взрыв был вызван огромным метеоритом. Но принимая во внимание доказательства, которыми мы располагаем, и одна, и другая версии уже не кажутся такими убедительными. Прежде всего ни одна из этих теорий не объясняет резкое изменение курса объекта, когда он пролетал над Байкалом, о чем рассказывали многочисленные очевидцы. Но даже если мы отбросим эти утверждения как нереальные, то существует еще несколько фактов, от которых никуда не уйти. Как, например, может ли комета взорваться, подняв облако огня в виде большого гриба? Или вызвать разрушения так "выборочно", как это под силу лишь оружию, созданному руками и разумом человека? Кроме того, кажется невероятным, что такого гигантского галактического монстра не заметили более ста обсерваторий во всем мире, которые в июне 1908 года исправно работали. Если все же предположить, что это был гигантский метеорит, почему он взорвался в пяти милях над сибирскими лесами вместо того, чтобы врезаться в землю и оставить огромный кратер, как это было с другими большими метеоритами в прошлом? Даже если предположить, что именно так и произошло, то как объяснить отсутствие осколков метеорита, который весил несколько тысяч тонн?..

Подготовил Игорь КУЗНЕЦОВ.

45 працэнтаў апытаных сацыёлагамі беларусаў ва ўзросце ад 30 да 33 гадоў указалі, што з грамадзянскімі правамі ў краіне "лічацца мала"

Каля 1400 беларускіх грамадзян — мужчынам і жанчынам ва ўзросце ад 30 да 33 гадоў — у час міжнароднага лангіцюднага даследавання кампаніяй "Сацыяльныя і экалагічныя даследаванні" было прапанавана адказаць на пытанне "У якой ступені, па-вашаму, у нашай краіне лічацца з грамадзянскімі правамі людзей?"

Як паведаміла БелаПАН кіраўнік апытання кандыдат філасофскіх навук Алена Баркоўская, значная колькасць апытаных (45 працэнтаў) указалі, што з грамадзянскімі правамі ў рэспубліцы "лічацца мала". Крыху больш за трэць рэспандэнтаў (37 працэнтаў) адзначылі іх частковы ўлік, і ніхто не ўказаў, што з грамадзянскімі правамі ў Беларусі лічацца цалкам.

Астатнія апытаныя (17 працэнтаў) адзначылі, што ў рэспубліцы не існуе ніякай павагі да грамадзянскіх правоў. Больш за палову (55 працэнтаў) тых, хто адказваў на пытанне "Ці цікавіцеся вы палітыкай і ў якой ступені", сказалі, что "крыху цікавяцца"; 16 працэнтаў рэспандэнтаў цікавяцца палітыкай у "дастатковай" ступені, а больш за 27 працэнтаў "зусім не цікавяцца". Асоб, якія б "вельмі" цікавіліся палітыкай, сярод апытаных мужчын і жанчын ва ўзросце ад 30 да 33 гадоў не было.

Леанід ІГНАЦЬЕЎ, БелаПАН.

Лепшае піва — усё ж чэшскае

Сусветна вядомае пльзенскае піва зноў пацвердзіла сваю рэпутацыю. На праведзеным у Чыкага традыцыйным "Сусветным піўным конкурсе" прадукцыя чэшскіх піваварaў атрымала найвышэйшую ацэнку.

"Мы ганарымся тым, што ўжо шмат дзесяцігоддзяў "Пльзенскі праздрой" з'яўляецца для ўсіх знатакоў піва эталонам светлага гатунку гэтага цудоўнага напітку", — сказаў карэспандэнту БелТА прадстаўнік Генеральнай дырэкцыі піваварнага завода горада Пльзень (Заходняя Чэхія). — Спадзяёмся, што чарговае аўтарытэтнае прызнанне якасці нашай прадукцыі будзе садзейнічаць яшчэ большай яе папулярнасці. У тым ліку і ў нашых традыцыйных партнёраў у рэспубліках былога СССР".

Прага.

Лілія ВАСІЛЬЕВА, БелТА.

"Белдзяржстрах" плаціць нават па даўгах "нябеснай канцылярыі"

Дзяржаўная кампанія "Белдзяржстрах" выплаціла 2 мільярды 700 мільёнаў рублёў страхавых прэмій грамадзянам рэспублікі і прадпрыемствам, чыя маёмасць пацярпела ў выніку паводак і ўраганаў, якія абрушыліся на рэспубліку ў чэрвені гэтага года. Такой інфармацыяй 9 ліпеня падзяліўся з журналістамі генеральны дырэктар кампаніі Віктар Шуст. У апошнія дні было складзена звыш дзвюх тысяч актаў аб пакрыцці ўрону. Большасць са страхавых патрабаванняў задаволены.

Уладзіслаў ПЛАТУН, БелТА.

Спорт

Першы круг футбольнага чэмпіянату Беларусі завершаны

Магілёўскі "Днепр-Трансмаш" стаў пераможцам першага круга чэмпіянату Беларусі па футболе. У чарговым матчы магіляўчане перайгралі на сваім полі барысаўскі БАТЗ 1:0 і маюць цяпер 34 ачкі. Услед за лідэрам ідзе "Гомель", на рахунку якога 28 ачкоў. Гамяльчане ў матчы з мінскім "Дынама" на яго полі вялі па ходзе сустрэчы з лікам 2:0, аднак не змаглі ўтрымаць перавагі і ў выніку здаволіліся толькі нічыёй — 2:2.

Яшчэ ў трох матчах 15-га тура поспех спадарожнічаў гасцям. "Белшына" і брэсцкае "Дынама" з мінімальным лікам 1:0 адолелі адпаведна "Шахцёр" і "Лакаматыў-96", а магілёўскае "Тарпеда-Кадзіна" перамагло "Маладзечна" — 2:1.

Вынікі астатніх матчаў: "Камунальнік" (Слонім) — "Тарпеда" (Мінск) — 0:0, "Нафтан-Дэвон" (Наваполацк) — "Дынама-93" (Мінск) — 4:0, "Нёман" (Гродна) — "Славія" (Мазыр) — 1:1.

Другі круг чэмпіянату краіны пачнецца 25 ліпеня.

Ігар ХАДАСЕВІЧ, БелТА.

Гумар Амерыкі

Прэса

Неяк Брэжнеў і Картэр вырашылі паспаборнічаць, хто хутчэй прабяжыць кіламетровую адлегласць. Маладзейшы Джымі апярэдзіў Лёню. Вось як апісала гэты забег прэса:

Амерыканская: "Учора ў час забегу Картэр прыбег першы. Брэжнеў — другі".

Савецкая: "Дыстанцыю адзін кіламетр Леанід Ільіч Брэжнеў завяршыў другім, Картэр — перадапошнім".

Нормы

Інтэрв'ю з Генры Фордам:

— А што б вы зрабілі, калі б вашы рабочыя пачалі значна перавыконваць нормы?

— Выгнаў бы інжынераў, што такія нормы вызначылі.

Здзівіўся

— Кент! Ваша жонка прыйшла вас наведаць, — кажа назіральнік асуджанаму.

— Як?! Няўжо і гэта ўваходзіць у прыгавор?!

Пажаданне

Памірае дыктатар з кіслародным апаратам. Каля яго сядзіць пераемнік, сумны, увесь у слязах.

— Не перажывай так, дружа, — ледзь чутна гаворыць дыктатар. — За тваю адданасць я пакідаю табе ўсе грошы, машыны, свой самалёт, верталёты, яхту...

— Дзякую, дзякую, — мармыча пераемнік. — Вы такі добры. Скажыце, ці ёсць што-небудзь такое, што і я мог бы зрабіць для вас?

— Так, ёсць, — шэпча паміраючы, сутаргава глынаючы паветра. — Прымі, нарэшце, нагу з кіслароднага шланга!

Ашукаў

Бізнесмен кажа сябру:

— Я купіў сваёй жонцы на дзень нараджэння вельмі прыгожыя каралі.

— Але ж яна хацела атрымаць новую машыну.

— А дзе ты бачыў фальшывыя машыны?

На тым свеце

Старыя, вялікія аматары бейсбола, дамовіліся: хто з іх першы памрэ, той паведамляе другому, ці гуляюць на небе ў бейсбол. І вось Джо адправіўся на той свет. Праз тры дні ён выйшаў на сувязь з Білам:

— Дружа, у мяне для цябе дзве навіны. Адна добрая, а другая дрэнная.

— Спярша кажы добрую.

— У бейсбол тут гуляюць ва ўсю.

— А якая ж дрэнная?

— Бачыў спісы каманд на гульню ў наступную пятніцу. Цябе таксама ўключылі ў склад удзельнікаў.

Знаўцы

Пасля канцэрта ў невялікім амерыканскім горадзе абураны скрыпач званіць рэдактару газеты:

— Я чатыры разы паўтарыў вашаму рэпарцёру, што скрыпка, на якой я іграю, — гэта інструмент Страдзівары, аднак у рэцэнзіі пра гэта няма ані слова.

— Дарагі мой, — прымірыцельна адказвае рэдактар, — аб'ява ў нашай газеце каштуе дзесяць долараў за слова. Не можам жа мы містэру Страдзівары рабіць бясплатную рэкламу.

Рэзон

Галівудскі рэжысёр — маладой актрысе:

— Я запрашаю вас здымацца ў маім новым фільме і абяцаю вам праз год "Оскара".

— А калі будзе дзяўчынка?

Шукальнікі

У Марка Твэна прапаў сабака. Ён даў аб'яву ў газету і паабяцаў 100 долараў таму, хто знойдзе.

Калі назаўтра ён зайшоў у рэдакцыю даведацца, ці не было якіх-небудзь звестак, то здзівіўся, што там, акрамя старога швейцара, нікога не было.

— Дзе ж усе супрацоўнікі? — спытаў Твэн.

— Ды нейкі пан умудрыўся згубіць сабаку і абяцаў узнагароду таму, хто знойдзе. Вось усе і кінуліся на пошукі...

Захапленне

Аднойчы Фолкнер сказаў, што больш, чым Нобелеўская прэмія, яго ўразіла прызнанне аднаго шатландца:

"Містэр Фолкнер, мне так спадабаўся ваш раман, што я ледзь не купіў яго".

Умова

Ідзе спаборніцтва барцоў. У час паядынку адзін з іх шэпча суперніку:

— Добра, калі ты ўжо так хочаш выкінуць мяне за дыван, дык шпурні мяне на калені вось да той бландзінкі ў першым радзе...

Суцешыў

Баксёр ледзь даплёўся ў сваю раздзявалку, стомлены, пабіты, у дрэнным настроі, бо прайграў сустрэчу.

Увайшоў трэнер:

— Моцна цябе разрысавалі, Джэк, — сказаў ён, пазіраючы на свайго падапечнага. — Але ў мяне ёсць для цябе добрая навіна.

— Якая?

— Мне ўдалося выбіць для цябе матч-рэванш.

Камп'ютэр

Майкл хваліцца, што яго камп'ютэр можа ўсё на свеце і прапануе аднакласніку спытацца пра што хоча.

— Дзе цяпер знаходзіцца мой бацька? — пытае аднакласнік.

— Ваш тата ловіць рыбу ў Новай Шатландыі, — паступае адказ.

Сябар рассмяяўся:

— Мой бацька Роберт Брустэр цяпер знаходзіцца ў Сан-Францыска! Я толькі што гаварыў з ім па тэлефоне.

Цяпер запярэчыў камп'ютэр:

— Роберт Брустэр сапраўды цяпер у Сан-Францыска, а ваш тата ловіць рыбу ў Новай Шатландыі...

Вторник, 14 июля

БТ

07.00 Доброе утро, Беларусь!
08.00 Новости.
08.15 "Сегодня с вами...".
08.50 Потребительская корзина. Социально-экономическая программа.
09.05 Земляки. Дайджест.
10.00 "Земля кладов". Спортивно-историческая игра для подростков.
10.35 Телесериал "Тайна Сахары". (Италия — Швейцария — ФРГ).
11.30 Туробъектив. Путешествия, встречи, отдых.
11.50 Автопарк.
12.00 Бон тон.
12.25 Акколада. Музыкально-развлекательная программа.
13.00 Новости.
13.15 "Два приключения Лемюэля Гулливера". Телемоноспектакль.
14.10 На соискание Государственной премии Беларуси. Научная школа заменителей крови.
14.35 "Макаенка, 9". Информационно-аналитическая программа по письмам зрителей.
15.00 Новости.
15.15 "Сказка Купалья". Музыкальный видеофильм.
15.40 Сериал для детей. "Девочка и океан" (Австралия).
16.05 Мультфильм.
16.15 Поэтические новеллы. Анатолий Аврутин.
16.30 Уроки Н.Новожиловой.
17.00 "Все что было, то будет...". Телеочерк, посвященный творчеству художника Владимира Качана (г.Гродно).
17.30 Многоголосие. Народы Беларуси: история, культура, быт.
18.00 Новости.
18.20 Телесериал "Тайна Сахары". (Италия — Швейцария — ФРГ).
19.15 Белорусский хит-парад.
19.25 "Сегодня с вами...". Заместитель председателя Комиссии по правам человека и национальным отношениям Палаты представителей Национального собрания Игорь Котляров.
20.05 Музыка без границ. Музыкально-информационная программа.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.55 Развлекательная программа "Спикер-хата".
22.15 Х/ф "Личные счеты".
23.35 Новости.
23.50 Международные спортивные новости.
00.10 КВН. Кубок Беларуси.

ОРТ

08.00 Новости.
08.15 Сериал "Королек — птичка певчая".
09.00 Программа В.Познера "Человек в маске".
09.45 Смехопанорама. Ведущий — Е.Петросян.
10.20 Домашняя библиотека.
10.30 Угадай мелодию.
11.00 Новости.
11.15 Программа "Вместе".
12.00 Исторический сериал "Приключения королевского стрелка Шарпа".
14.00 Новости.
14.20 Мультсериал "Тин-Тин идет по следу".
14.55 Счастливый случай.
15.40 Сериал "Пещера Золотой розы".
16.10 ...До шестнадцати и старше.
16.30 Вокруг света.
17.00 Новости.
17.20 Сериал "Королек — птичка певчая".
18.05 Час пик.
18.30 Угадай мелодию.
19.00 Тема.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.40 Х/ф "Несколько дней из жизни И.И.Обломова" (1979 г.).
23.20 Новости.

РТР

13.00 Вести.
13.30 Х/ф "Никколо Паганини". 2-я с.
14.40 "Маугли". "Похищение". Мультфильм.
15.00 "Башня". Молодежная информационно-развлекательная программа.
15.30 Телесериал "Первые поцелуи". (Франция).
16.00 Вести.
16.35 Кроссворд.
17.05 Х/ф Глеба Панфилова "Валентина".
18.45 Обращение Патриарха Московского и Всея Руси Алексия II.
19.00 Вести.
19.25 Подробности.
19.45 Сериал "Санта-Барбара".
20.45 Телесериал "Развязка петербургских тайн".
21.45 Телесериал "Пси фактор". (США).
22.40 Вести.
23.00 Дежурная часть.
23.15 Волейбол. Мировая лига. Нидерланды — Россия.

НТВ

05.00 Сегодня утром.
08.05 Сериал "Детектив Нэш Бриджес". "Игры с оружием" (США).
09.00 Сегодня утром.
09.15 Х/ф "Белые ночи" (Италия — Франция).
11.00 Сегодня днем.
11.25 "Старый телевизор" вспоминает: "Вся королевская рать". Ч. 3-я.
13.00 Сегодня днем.
13.15 Сериал "Любовь и тайны Сансет Бич".
14.00 Теннис. Уимблдон. Итоги турнира.
15.00 Сегодня днем.
15.20 Программа для детей "Улица Сезам".
15.50 Мультилето. "Крокодил Гена", "Одна лошадка белая".
16.15 Фантастический сериал "Война в космосе".
17.05 Криминал.
17.15 Впрок.
17.25 Док.сериал "Криминальная Россия. Современные хроники". "Кровавый передел".
18.00 Сегодня вечером.
18.30 Док.сериал "Николай II. Круг жизни". 2-я с.
19.00 Эрик Робертс в боевике "Лучшие из лучших" (США, 1989 г.).
21.00 Сегодня вечером.
21.50 Сериал "Детектив Нэш Бриджес". "Игры с оружием" (США).
22.45 Сегоднячко.
23.20 Сегодня в полночь.
23.45 Х/ф "Прикосновение" (Швеция — США).

КУЛЬТУРА

07.05 Новости культуры.
07.25 Музыкальный экспромт.
07.35 Х/ф "Егор Булычов и другие".
09.00 Новости.
09.05 Д/ф "Дом Романовых". Ч. 1-я.
10.05 Романсиада-98.
10.25 Д/ф "Калахари — пустынный пейзаж".
11.00 Новости.
11.05 Музыкальный экспромт.
11.15 Формат.
11.35 Б.Шоу. "Смуглая леди сонетов". Телеспектакль.
12.15 "Воскресенье в провинции". Алупка.
13.00 Новости культуры.
13.15 "Мой тяжкий крест". Пластический фильм о художнике Цинтомирском.
14.05 "Я садовником родился..."
14.20 "Коллекция". А.Аверченко. "Диабет". Читает Ю.Томашевский.
14.30 Ноу-хау.
14.45 Вместе с Фафалей.
15.00 Новости.
15.05 Мультфильмы.
15.50 "Лукоморье".
16.10 "Забытые имена". Зинаида Гиппиус. Ч. 1-я.
16.45 К 60-летию Петербургского ТВ.
17.00 Новости.
17.05 "2003". К 300-летию Санкт-Петербурга.
17.10 Театр и я.
17.50 "Шальные бабы". Видеофильм.
18.15 Д/ф "Дом Романовых". Режиссер В.Семенюк. Ч. 2-я.
19.15 Чудо-сказка.
19.30 Новости культуры.
19.50 "Благодарен судьбе". А.Баталов о К.Паустовском.
20.20 Вспоминая конкурс.
20.45 После новостей...
21.05 К 80-летию Ингмара Бергмана. "Диспут по поводу..." — "Ингмар Бергман. Взгляд из России".
21.30 Х/ф "Осенняя соната". (Швеция — ФРГ).
23.00 Новости культуры.

8 канал

18.00 Программа Кеннета Копланда.
18.30 Для детей "Пострелята".
18.45 Многосерийный фильм "Кружева".
20.00 "Изнанка карты". Жорж де ля Тур.
20.45 Сериал "Горец".
22.00 Х/ф "Офицер и джентльмен".

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 229-28-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 229-29-04.
Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, права ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя адказнасці не нясе.
Рэгістрацыйнае пасведчанне №246. Нумар газеты надрукаваны з дыяпазітываў у ПП "Мэджык". Адрас: г. Мінск, вул. В. Харужай, 13. Падпісаны ў друк у 21.00. Фармат А-2. Тыраж: суботні — 61050 экз., у другія дні — 55000 экз. Заказ № 828